

Jaarrapport

2017

VRIJESCHOOL
ALMERE

Inhoudsopgave

A Bestuursverslag

A1	Bestuursverslag.....	3
A2	Verslag intern toezicht.....	7
A3	Organisatie.....	11
A4	Onderwijs en identiteit.....	15
A5	Personeel.....	25
A6	Huisvesting.....	28
A7	Financiën.....	31
A8	Kengetallen en grafieken.....	47
A9	Instellingsgegevens.....	49

B Jaarrekening 2017

B1	Grondslagen.....	51
B2	Balans per 31 december 2017.....	55
B3	Exploitatierekening over 2017.....	57
B4	Kasstroomoverzicht over 2017.....	58
B5	Toelichting op de balans per 31 december 2017.....	59
B6	Niet in de balans opgenomen verplichtingen (passief)/niet uit de balans blijvende rechten (actief)....	63
B7	Toelichting op de exploitatierekening over 2017.....	64
B8	(Voorstel) bestemming van het exploitatiesaldo.....	68
B9	Gebeurtenissen na balansdatum.....	69
B10	Overzicht verbonden partijen.....	69
B11	Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector.....	70

C Overige gegevens

C1	Controleverklaring.....	71
----	-------------------------	----

Bestuursverslag

A1 Bestuursverslag

Schoolgegevens:

Naam: Stichting De Vrije School Almere
Vestiging: Lierstraat 7, 1312 JZ Almere
Directie: Margreet Bijsterveld
Website: www.vrijeschool-almere.nl
Email: info@vrijeschool-almere.nl

Kernactiviteiten

Vrijeschool Almere biedt primair onderwijs aan kinderen van 4-13 jaar volgens het leerplan van het vrijeschoolonderwijs. In Flevoland bevindt zich één vrijeschool, waardoor de school een streekfunctie heeft en kinderen uit de wijde omgeving op onze school onderwijs volgen, veelal gedurende hun gehele lagere schoolcarrière.

Visie en Missie

Vrijeschool Almere volgt de visie van de vrijeschoolpedagogie en deze is richtinggevend voor ons handelen, inspireert ons en maakt het verschil met andere onderwijsconcepten. Wij trachten ons onderwijs tot in detail te doordringen van onze visie. Via de visie willen wij toekomst scheppen.

Wij zien het als missie middels ons onderwijs een bijdrage te leveren aan het opvoeden van kinderen tot vrije, onafhankelijke mensen. Opvoeden houdt in dat leerkrachten door middel van de leerstof het kind helpen zich bewust te worden van zijn eigen levensmotief, zijn eigen vermogens en zijn eigen wil. Kernvragen die bij elk kind in de ontwikkeling voorkomen – Wie ben ik? Waar kom ik vandaan? Wat kan ik? Wat wil ik worden? – spelen op de achtergrond in ons onderwijs mee. Het vrijeschoolonderwijs helpt het kind op deze vragen antwoorden te vinden door leer- en lesinhoud op een 'levende' wijze te brengen middels hoofd, hart en handen, zodat het kind zelf een weg kan vinden tot zijn levensdoel.

Wij willen om onze doelstellingen te verwezenlijken en de maatschappelijke relevantie te verhogen, aansluiten bij de huidige maatschappelijke mogelijkheden tot het door ontwikkelen van Brede Vrije School naar Integraal Kind Centrum in Almere.

Governance en organisatiestructuur

Het bevoegd gezag is Stichting De Vrije School Almere gevestigd te Almere. De stichting heeft een vrijwillig (ouder-)bestuur dat eindverantwoordelijk is voor de continuïteit en kwaliteit van de school. Het bestuur heeft de dagelijkse verantwoordelijkheid voor de school middels een managementstatuut overgedragen aan de directeur. De stichting hanteert de Code Goed Bestuur van de PO-raad om haar kwaliteit te normeren en garanderen. Het (ouder-)bestuur is werkgever van de directeur, houdt toezicht op de uitvoering van de taken door de directeur en adviseert de directeur. Het vrijwillige (ouder-)bestuur heeft als toezichthoudend orgaan over 2017 verslag gedaan van haar activiteiten.

Vrijwillig (ouder-)bestuur

Voorzitter: Marja van Someren
E-mail: bestuur@vrijeschool-almere.nl

Directie

Directeur: Margreet Bijsterveld
Adjunct-directeur: Guido van der Vorst
E-mail: directie@vrijeschool-almere.nl

In het kader van de medezeggenschap is er op school een medezeggenschapsraad bestaande uit een ouder- en een personeelsgeleding. Zowel de ouder- als de personeelsgeleding bestaat uit vier

leden. De medezeggenschapsraad heeft tot taak de openheid, openbaarheid en het onderling overleg binnen de school te bevorderen en is bevoegd tot bespreking van alle schoolaangelegenheden. Daarnaast heeft de raad een aantal bevoegdheden welke bij wet zijn vastgesteld.

Medezeggenschapsraad

Voorzitter: Renske Damoiseaux
E-mail: mr@vrijeschool-almere.nl

Verantwoording

Bij het afleggen van verantwoording wordt onderscheid gemaakt tussen verticale en horizontale verantwoording. Verticale verantwoording wordt afgelegd aan de overheid en gaat over de onderwijskwaliteit en de financiële positie. Deze verantwoording vindt hoofdzakelijk plaats middels het jaarverslag. We voldoen aan de normen voor het basistoezicht van de onderwijsinspectie. Deze heeft ons in 2014 bezocht en het basisarrangement verleend en heeft in 2017 geen aanleiding gezien voor een bezoek naar aanleiding van de jaarlijkse risicoanalyse op basis van opbrengsten, jaarstukken en eventuele signalen van de school.

Bij horizontale verantwoording wordt verantwoording afgelegd over het functioneren van de school aan ouders, leerlingen, personeel en overige belanghebbenden. Deze verantwoording is in 2017 gedaan door middel van het jaarverslag en het deelnemen aan de gemeentelijke monitor. Daarnaast heeft de directeur op regelmatige basis overleg met de voorzitter of mandaatgroepen van de MR en woont zij cyclisch vergaderingen bij. De leden van het vrijwillig (ouder-)bestuur doen dit op incidentele basis.

Bovendien worden bij ouders en medewerkers in cycli volgens het jaarplan kwaliteitsonderzoeken afgenomen. Op grond van de resultaten worden op de school verbeterpunten geformuleerd en verbeteracties ondernomen.

Belangrijkste elementen gevoerde beleid 2017

Verdere borging van processen

De school heeft na de terugkeer van haar stabiele, professionele en ontwikkelende karakter ingezet op vervolgstappen in de borging van de kwaliteit. Het bestuur werkt in goede harmonie met de directie aan haar authentieke missie: aanbieden van goed vrijeschoolonderwijs.

Het jaar 2017 is opnieuw een jaar waarin we verder bouwen aan kwaliteitsborging en professionalisering van de school met nog steeds veel aandacht voor de beheersbaarheid van de leerlingengroei. In 2017 staan centraal in de onderwijsontwikkeling:

- Autonomie bij de leerkracht
- Versterken van de oorsprong door scholing en afstemming van het specifieke periodeonderwijs
- Anders en breder verantwoorden.

Voorts wordt in het schooljaar 2017-2018 specifiek verder gebouwd aan het didactisch handelen, het bewegend onderwijs en de bewegende klassen en het ontwikkelen van een integraal personeelsbeleid.

Bij het leiderschap in de school ligt het accent de komende tijd op het coachen en faciliteren van met name de autonomie van de leerkracht, de lerende organisatie en de kwaliteitsborging.

Groei

Vrijeschool Almere heeft nog altijd de ambitie in de breedte en lengte te groeien om zo doorlopende leerlijnen aan te kunnen bieden. Onze school groeit in 2017 opnieuw flink boven de gemiddelde groei van Vrije scholen met een stijging van 16,5% t.o.v. 2016 (56 leerlingen). Deze groei betekent dat een tweede stroom grotendeels is gerealiseerd en hiervoor hebben wij dit jaar een vierde klaslokaal extern in gebruik genomen in een aangrenzend gebouw voor tijdelijke huisvesting.

In deze groei liggen financiële, personele en ruimtelijke uitdagingen die we met vertrouwen voortzetten, gezien de solide balans en sterke leiding in de school.

Ouderparticipatie

De flinke groei van de school brengt dat ouderbetrokkenheid en participatie een doorlopend thema is dat veel aandacht vraagt binnen de school om de ouderpopulatie betrokken te houden bij de specifieke pedagogiek en zo ook de nodige ondersteuning in de school gerealiseerd te krijgen. Hiervoor zijn dit schooljaar diverse trajecten gestart zoals een oudercursus “achtergronden van de Vrijeschool Pedagogiek”.

Verslag intern toezicht

A2 Verslag intern toezicht

Algemeen

Het vrijwillig ouderbestuur heeft het dagelijks bestuur van de school middels een bestuurlijk mandaat overgedragen aan de directeur. Het bestuurlijk mandaat is uitgewerkt in een managementstatuut waarbij de verdeling van taken en bevoegdheden is gebaseerd op een beleidsbepalend bestuursconcept. Het bestuur blijft hiermee formeel eindverantwoordelijk. De directeur is verantwoordelijk voor de beleidsvoorbereiding, de beleidsuitvoering en de dagelijkse leiding van de school. Het bestuur ziet hierop toe en geeft daarmee invulling aan haar taak van intern toezichthouder.

Bij de invulling van het toezicht dient de Code Goed Bestuur van de PO-raad als leidraad. Het ouderbestuur vervult in haar hoedanigheid van toezichthouder drie rollen; het adviseren van de directeur, toezicht houden op de uitvoering van de door haar gedelegeerde taken aan de directeur en het vervullen van de werkgeversrol voor de directeur.

Adviesrol

Om de adviesrol goed te kunnen vervullen en daadwerkelijk als klankbord voor de directeur te kunnen fungeren, vindt het ouderbestuur een goede informatie-uitwisseling tussen haar en de directeur essentieel. Het ouderbestuur heeft er dan ook voor gekozen om maandelijks – met uitzondering van de zomervakantiemaanden - te vergaderen in aanwezigheid van de directeur. Tijdens de gezamenlijke vergaderingen zijn onder andere de volgende onderwerpen aan de orde geweest:

- Jaarrekening 2016
- Begroting 2017
- Managementrapportages
- Strategisch beleid; evaluatie schoolplan 2016-2017 en schoolplan 2017-2018
- Onderwijskwaliteit; doorontwikkeling authentieke vrijeschoolonderwijs, autonomie bij de leerkracht, nieuw inspectiekader, anders en breder verantwoorden, borging
- HRM en organisatieontwikkeling; formatie, scholing, invulling (adjunct-)directiefunctie, verlaging werkdruk, preventie en ziekteverzuim, Wet Werk en Zekerheid, stakingen
- Financiën; (inning van) ouderbijdrage, eigen risicodragerschap, groeifinanciering
- Huisvesting; visie, meerjarenbeleid en onderhoudsplanung, herstel constructiefout dak, integraal huisvestingsbeleid gemeente
- Passend Onderwijs
- Ouderparticipatie
- Medezeggenschap
- Brede School
- Aansturing van de school; Code Goed Bestuur, bestuurlijk handelen en professionalisering
- Samenwerking met de Vrije Scholen Midden-Nederland
- Aanhoudende belangstelling voor het vrijeschoolonderwijs en groei leerlingen;

Rol van toezichthouder

Een adequate en volledige informatievoorziening vormt de basis voor het houden van toezicht. Hiertoe laat het ouderbestuur zich in aanvulling op de informatie-uitwisseling, die tijdens de gezamenlijke vergaderingen plaatsvindt, schriftelijk informeren middels een uitgebreide managementrapportage. In 2017 heeft de directeur ieder kwartaal deze managementrapportage verzorgd. Deze rapportages omvatten relevante beleidsontwikkelingen en resultaten op het gebied van Onderwijs en Identiteit, Personeel en Organisatie, Financiën, Gebouw en Materieel, Communicatie en Kwaliteit. Ook bericht de

directeur over algemene zaken zoals dagvaardingen en juridische procedures, klachten, aansprakelijkheidsstellingen, verslagen van overlegvergaderingen met MR, algemene correspondentie en overige actualiteiten.

In het kader van de toezichthoudende rol heeft het ouderbestuur in 2017 de volgende beleidstukken goedgekeurd:

- Jaarrekening 2016
- Liquiditeitsprognose 2017
- Formatieplan 2017-2018
- Scholingsplan 2017-2018
- Jaarplan 2017-2018
- Schoolgids 2017-2018
- Begroting 2017 (inclusief meerjarige onderhoudsplanning)

In 2017 zijn er geen officiële klachten ontvangen. De klacht, die in 2016 door een ouder bij de landelijke klachtencommissie van de Vereniging Bijzondere Scholen (VBS) is ingediend, is in 2017 door de landelijke klachtencommissie afgehandeld. De commissie heeft de betreffende ouder geadviseerd om goed samen te werken met de directie en medewerkers van onze school. Hierop wordt door de directie actief geacteerd.

De resultaten van de ingezette koers van professionalisering, meerjarenplanning en goede controle worden in het verslagjaar verder zichtbaar. De financiële positie van Stichting de Vrije School Almere is in het verslagjaar verder versterkt. In 2016, werd na een aantal jaren met een negatief exploitatieresultaat de trend gekeerd en een positief exploitatieresultaat gerealiseerd. In 2017 verwachtten we een klein positief resultaat. We hebben van het Rijk extra bekostiging ontvangen. En dan met name een zeer substantiële groeibekostiging ten gevolge van het snel groeiend leerlingaantal. Deze extra bekostiging is aanzienlijk hoger dan we begroot hebben en leidt er samen met een goede controle op de uitgaven toe, dat er tevens een aanzienlijk positief exploitatieresultaat gerealiseerd is. Het positieve exploitatieresultaat hebben we toegevoegd aan de algemene reserve.

Naast een gezonde financiële ontwikkeling is er in 2017 sprake van verdere professionalisering van de school. Er wordt door het team met en van elkaar geleerd en in eigenaarschap gewerkt aan de doorontwikkeling van het authentieke vrijeschoolonderwijs. Tevens is er een begin gemaakt met het anders en breder verantwoorden van de opbrengsten. De school heeft haar stabiele, professionele en ontwikkelende karakter terug en gezamenlijk hebben de leerkrachten met de collega's in de onderwijs-ondersteunende rollen in 2017 opnieuw een verdere verbetering van de kwaliteit van het onderwijs gerealiseerd. Dit maakt het onderwijs aantrekkelijk voor nog meer ouders. De belangstelling van ouders voor vrijeschoolonderwijs voor hun kinderen is zelfs zo groot dat deze de capaciteit van de instroom in een dubbelstroom van zes kleuterklassen overstijgt en de vraag naar het opstarten van een derde stroom oproept.

In dit kader heeft het bestuur met de directeur, in oktober 2017, in een extra bijeenkomst uitvoerig overleg gevoerd over het thema groei. Er is besloten een haalbaarheidsonderzoek voor een derde stroom op te starten. Een eerste uitwerking hiervan heeft in de laatste maanden van 2017 plaatsgevonden. Een verdere uitwerking is voor 2018 voorzien.

Daarnaast heeft het bestuur met de directeur in 2017 meermaals overleg gevoerd over de professionalisering in de aansturing van de school. Kwetsbaarheden en knelpunten zijn benoemd. Wederom is onder leiding van een externe adviseur bestuurlijke samenwerking met de vrijescholen in midden-Nederland onderzocht. Gezien de verschillen in specifieke positie en context van de scholen hebben we

vastgesteld dat we de samenwerking op directieniveau continueren maar dat verregaande bestuurlijke samenwerking voor ons nu niet zinvol is.

In 2017 hebben we in de persoon van Anne van Muijen een toezichthoudend bestuurder gevonden. Hij is met ingang van 1 september toegetreden tot het bestuur. Helaas is het ons niet gelukt om de tweede vacature voor een toezichthoudend bestuurder te vervullen. Ook de MR, die het wettelijke recht heeft om een bindende voordracht ter invulling van deze positie te doen, heeft met ons meegedacht. Ook dat heeft helaas niets opgeleverd. Tevens is de vacature van bestuurder voor het domein Personeel onvervuld gebleven.

Gezien de bestuurlijke kwetsbaarheden en knelpunten heeft het bestuur zich uitgebreid geïnformeerd ten aanzien van de Code Goed Bestuur en professionalisering van bestuur en zich in oktober 2017 samen met de directeur laten adviseren door de Vereniging Bijzondere Scholen (VBS). We hebben besloten om een traject met begeleiding van de VBS in te gaan om te komen tot een andere invulling van het one-tier bestuursmodel en te onderzoeken of een volledige overdracht van het uitvoerend bestuur naar de directeur mogelijk is. In 2018 zal dit traject verder voortgezet worden.

Voor verdere informatie en verantwoording over de diverse beleidsterreinen verwijzen wij naar de betreffende secties in het bestuursverslag.

Rol van werkgever

Conform het managementstatuut hebben de voorzitter en een bestuurslid in 2017 een functioneringsgesprek met de directeur gevoerd. Vanwege de snelle groei van de school is de directiefunctie in 2016 uitgebreid met een adjunct-directeur. Aangezien de snelle groei nog steeds aanhoudt is de (adjunct-) directiefunctie nog steeds onderbezet in vergelijking met scholen met een vergelijkbaar leerlingaantal. Daarnaast zal afhankelijk van de uitkomsten van het ingezette traject om te komen tot een andere invulling van het one-tier bestuursmodel er een verandering in c.q. verzwaring van de functie van de directeur nodig zijn. Om die reden zal er in 2018 versterkt aandacht zijn voor een passende invulling van het directieteam.

Samenstelling van het (ouder-)bestuur

In het verslagjaar kent het (ouder-)bestuur de volgende leden en portefeuilleverdeling:

Voorzitter	Marja van Someren
Secretaris	Jeroen Botter
Penningmeester	Marcel Nieuwpoort
Huisvesting	Jorrit Elsinga

Toezichthoudend bestuurder: Anne van Muijen (per 1 september 2017)

De vacature voor een bestuurslid voor het domein Personeel kon in dit verslagjaar helaas nog niet ingevuld worden. Dit geldt ook voor de 2e vacature van toezichthoudend bestuurder.

Het (ouder) bestuur verricht haar taken onbezoldigd.

Organisatie

A3 Organisatie

Vrijeschool Almere

Vrijeschool Almere is een zogenaamde éénpitter binnen het 'bijzonder primair onderwijs'. De school is gesitueerd in een veertig jaar oude wijk van Almere stad, maar fungeert vanwege haar specifieke visie als streekschool, de school is namelijk de enige Vrijeschool in Flevoland. De school telt op 1 oktober 2017 395 leerlingen, welke zijn ondergebracht in 16 klassen.

Lerende organisatie

De eerder ingezette ontwikkeling naar een lerende organisatie heeft zich goed voortgezet. Door het continueren van teamcoördinatie is er een directere aansturing en ondersteuning op de werkvloer ontstaan. In 2017 wordt de inzet van de teamleiders uitgebreid geëvalueerd en bijgesteld in taak, en geochocht op roluitvoering.

In 2017 zijn alle blikken gericht op dezelfde richting. Het tijdperk waarin de vorming en verantwoording van het onderwijs volledig terugkomt binnen het domein van de leerkrachten, is aangebroken. Dit vraagt van eenieder een proactieve en samenwerkende houding, waarbij wederzijdse afhankelijkheid wordt gewaardeerd: "Samen creëren wij iets beters dan waar ieder individueel toe in staat is." Dit betekent dat wij door kunnen groeien binnen de lerende organisatie naar een instantie waar ieder gelijkwaardig is en werkt binnen zijn/haar domein, taken en verantwoordelijkheden en betrokken is bij de ander.

Communicatie

In 2017 wordt volop gewerkt met het nieuwe ouderplatform Digiduif. Dit maakt informeren eenvoudiger en doeltreffender naar alle betrokkenen. Hierdoor is afgelopen jaar een grote verbetering opgetreden in de interne en externe communicatie. Tevens is er een nieuwe huisstijl ontwikkeld en een compleet nieuwe website gebouwd.

De schoolkrant die in 2016 volledig nieuw elan had gekregen, is doorgelopen tot de uitgave juni 2017 en uitgebreid met een enthousiast ontvangen schoolkalender voor het nieuwe schooljaar. Voortzetting van de schoolkrant stagneert door onderbezetting van de werkgroep en vraagt om nieuwe impulsen in aansturing en uitvoering.

Er wordt binnen de school centraal gewerkt in "Office 365", waardoor ook het afstemmen middels interne communicatie sterk is verbeterd.

Ouderparticipatie

Het aansturen van de klassenouders is binnen het domein van de teamcoördinatoren geplaatst. Hierdoor wordt er directer samengewerkt op de vele terreinen waarop ouders binnen school participeren.

Brede school

In 2017 hebben wij afscheid genomen van de Kalavalakring als bredeschoolpartner. Deze organisatie is helaas opgeheven door een tekort aan ingeschreven kinderen. Samen met de partners KDO de Lentemorgen en de Vrije peuterspeelzalen zetten wij de samenwerking rondom de kinderen in goede afstemming voort. Doorontwikkeling naar IKC is echter een andere stap die binnen het groeiscenario vraagt om een nieuwe visie en missiebeschrijving van de school. De activiteitencoördinatie heeft een efficiënte professionaliseringsslag gemaakt. Het aanbod is in 2017 geheel afgestemd op het gedachtegoed van de school en haar partners. De regie voor de samenwerking is in handen van de directie.

Kwaliteitszorg

De borging van de kwaliteitszorg is volop onder de aandacht in 2017. De processen die middels het programma "Werken met kwaliteit in het primair onderwijs (WMKPO)" zijn ingezet kunnen hierdoor

goed opgevolgd worden, middels evaluaties en verbeterpunten per jaar. In de cyclus van bevestigingen wordt komend schooljaar 2017/2018 een enquête onder leerkrachten en ouders gehouden.

Verzuimmanagement

In 2017 werken wij optimaal met *verzuimmanager*, een programma dat verzuim in eigen beheer en aansturing effectiever en directer mogelijk maakt. De verzuimcijfers zijn in 2016 reeds gedaald van een gemiddeld verzuimpercentage van 10,1 % naar 5,9 %. In 2017 wordt de streefwaarde van 5% bereikt door verbetering van de verzuimopvolging en het verzuimbeleid.

Decentraal georganiseerd overleg

- Deelname bestuur; overleg bestuurlijke samenwerkingsverband Passend onderwijs
- Deelname directie en IB aan passend onderwijs in de wijk
- Deelname directie en IB aan Samenwerkingsverband Midden Nederland
- Deelname bestuur en directie aan integraal huisvestingsoverleg gemeente
- Deelname bestuur aan bestuurlijk overleg schoolbesturen Almere

Samenwerkingsverbanden

- Vrijescholen Midden Nederland

Op schoolleidersniveau wordt er intensief samengewerkt. Periodiek vinden er schoolleiders- overleggen plaats die door alle betrokkenen als zeer waardevol worden ervaren. Er is in 2017 gekeken naar een samenwerking op bestuursniveau en de mogelijkheid van de oprichting van een juridische eenheid. Dit zou diverse (schaal) voordelen kunnen hebben op het gebied van HR, financiën, etc. Onder leiding van een coach is verregaande samenwerking onderzocht. De Vrijeschool Almere heeft besloten niet verder deel te nemen aan het onderzoek in reactie op het gebrek aan initiatief en harmonie bij de andere Vrijeschool besturen. Op directieniveau blijft de samenwerking van kracht.

- Passend Onderwijs

Er wordt door de school actief geparticipeerd binnen het samenwerkingsverband passend onderwijs. Voor afstemming binnen de wijk is een zes-wekelijks wijkoverleg gepland en een tweejaarlijks overleg met de teamleider van Passend Onderwijs ter afstemming en verantwoording. Er wordt jaarlijks een schriftelijke verantwoording afgelegd over de aan ons uitgereikte financiële middelen.

Medezeggenschap

De school heeft een medezeggenschapsraad (MR) met een ouder- en een personeelsgeleding. De medezeggenschapsraad bestaat uit vier ouders en vier vertegenwoordigers van het personeel. De directeur heeft op regelmatige basis overleg met de voorzitter of mandaatgroepen van de MR en woont cyclisch vergaderingen bij.

Maatschappelijke ontwikkelingen

- Ouderinitiatief realisatie voortgezet vrijeschoolonderwijs Almere:

De behoefte aan Vrijeschool onderwijs neemt landelijk toe. Naast dat het aantal leerlingen op de vrijescholen in het primair onderwijs enorm toeneemt, wordt ook de vraag naar voortgezet vrijeschoolonderwijs steeds groter. Zo ook in Almere. Al een aantal jaren zijn ouders actief aan het lobbyen om voortgezet vrijeschoolonderwijs gerealiseerd te krijgen in Almere. De ouderinitiatiefgroep is in 2017 verder gegaan met het voeren van gesprekken met de wethouder, schoolbesturen en andere belanghebbenden. De Vrijeschool Almere heeft de initiatiefgroep bij ouderavonden en eigen informatieavonden de ruimte gegeven in het schoolgebouw. Eind 2017 is onze school formeel in contact gekomen met de initiatiefgroep om de rol van onze school vast te stellen en verwachtingen over en weer te managen. In 2018 zal de directeur namens het bestuur een aantal verkennende gesprekken voeren met de diverse stakeholders.

Beleid op beheersing van uitkeringen na ontslag

De school werkt proactief aan de deskundigheidbevordering en een goed personeelsbeleid zodat ontslag daar waar enigszins mogelijk wordt voorkomen. Echter dit is nooit geheel uit te sluiten.

De Vrijeschool Almere sluit aan bij het beleid van het Participatiefonds. Medewerkers krijgen, afhankelijk van de situatie, actief begeleiding aangeboden bij het vinden van een andere baan. Dit varieert van een sollicitatietraining tot een volledig outplacementtraject. Waar nodig wordt hiervoor de expertise van een externe partij ingeschakeld.

Klachtenafhandeling

In 2017 werden geen officiële klachten ontvangen. De ingediende klacht van 2016 is in 2017 afgehandeld door de landelijke klachtencommissie met een advies aan de klagende ouder goed samen te werken met school. Hierop wordt actief geacteerd.

Onderwijs en identiteit

A4 Onderwijs en identiteit

De inhoudelijke verbeterplannen hebben zich met name gericht op taal, rekenen en hoogbegaafdheid. Zowel voor taal en rekenen zijn werkgroepen en coördinatoren aangesteld. De coördinator taal heeft hiertoe een opleiding gevolgd. Alle verbeterpunten met betrekking tot onderwijs en identiteit worden verwerkt conform het 4 jaren plan en zijn ondergebracht bij eigenaren:

- Taal
- Rekenen
- Sociaal emotionele ontwikkeling
- Hoogbegaafdheid
- Doorgaande leerlijn
- Wetenschap en techniek
- Kinderbespreking
- Buitenruimtes en onderwijs
- Antroposofie
- Bewegend onderwijs
- Muziek

Binnen het eigenaarschap worden doelen gesteld m.b.t. te ontwikkelen punten. Er wordt efficiënt gewerkt aan het voorbereiden, delen en informeren van uitwerkingen op alle niveaus. Zo hebben de verschillende domeinen nieuwe impulsen gekregen en is de werkdruk afgenomen.

Ontwikkelingsgericht onderwijs

In het jaar 2017 hebben de leerkrachten verder gewerkt aan het bewustzijn: “de leerkracht maakt het verschil” m.b.t. ontwikkelingskansen voor de kinderen. Voor de vrijeschool is dit sterk verbonden met de invulling van ontwikkelingsgericht periodeonderwijs. In de afgelopen jaren is dit gecombineerd met het methodisch werken - leren vanuit taal-, reken- en leesmethodes - hetgeen positief het opbrengst-gerichte werken heeft beïnvloed. Voor de vrijeschool geldt echter het bereiken van de voorgenomen opbrengst, middels het ontwikkelingsgerichte leren en het daarbij behorende leerplan. Hiervoor is in 2017 een uitgebreide teamscholing gestart en zijn scholingsuren en faciliteiten beschikbaar gesteld. Gezamenlijk werken wij aan het versterken van het oorspronkelijke onderwijs (periode-onderwijs) en zoeken wij naar de passende verantwoording daarvoor.

Hierbij onderscheiden wij 3 gebieden:

- Kwalificatie
- Socialisatie
- Persoonsvorming

Deze 3 gebieden willen wij verantwoorden op 3 niveaus:

- Kindniveau (wat verantwoord het kind middels werk en ontwikkeling)
- Leerkracht en schoolniveau (toetsen en beoordelingen)
- Norm niveau (landelijk genormeerde toetsen)

Deze vorm van tri-band verantwoorden zal in 2018 en 2019 verder uitgewerkt worden binnen school.

Bewegend onderwijs

Bewegend onderwijs maakt een belangrijk deel uit van ons leerplan. Leren en bewegen valt voor de vrijeschool samen als in- en uitademen. Dit bewegende onderwijs is de afgelopen jaren in het gedrang gekomen door het leren vanuit methodes, wat voornamelijk met het hoofd gebeurt. Met het herwaarderen van het authentieke leerplan komt ook het bewegende onderwijs weer centraal te staan. In het schooljaar 2016-2017 zijn wij gestart met “de bewegende klas” in de beide klassen 1 (groepen 3). In

2017 hebben wij deze vorm van klasinrichting geëvalueerd en voortgezet in klas 2 (groep 4). Zo zijn er nu 4 bewegende klassen binnen onze school. Dit is een impuls geweest voor het gehele bewegende onderwijs dat binnen eigenaarschap voortgang kent.

Meer- en hoogbegaafden onderwijs

Naast de verdieping van het authentieke vrijeschoolleerplan ligt het accent op het door ontwikkelen van meer- en hoogbegaafden onderwijs. Na het schrijven van een specifiek visiedocument voor de vrijeschool en het scholen van de gehele leerkrachtgeleding in 2016-2017 is nu de vormgeving van specifieke verdiepingslessen voor meer- en hoogbegaafden aan de orde. Voor elk leerjaar zijn er uren beschikbaar onder leiding van een gecertificeerde leerkracht specialist talentontwikkeling. Zo is deze vorm van passend onderwijs, volledig afgestemd op het zorgprofiel van de school, een vast gegeven geworden.

Onderwijsassistentie

Om passende leerlingenzorg beter te kunnen toepassen in alle klassen zijn wij in 2016 gestart met het aanstellen van onderwijsassistenten. Deze ressorteren onder de interne begeleiding van de school en hiermee zijn de benodigde uren voor specifieke leerlingbegeleiding gewaarborgd. De zorg wordt toegepast middels groepsplannen en zorgplanning. De formatieve inzet uren is uitgebouwd in 2017.

Euritmie

Het vak euritmie als ondersteuning voor het leren met hoofd, hart en handen heeft ook dit jaar een zeer positieve evaluatie en urenuitbreiding ondergaan. Hiermee is de intentie van het vak hernieuwd vormgegeven binnen de school, waarbij naast de basis voor de groep vier tot zeven-jarigen ook les wordt gegeven op projectbasis aan de klassen 2 t/m 6. De kinderen krijgen wekelijks les van een specifieke vakdocent euritmie begeleid door een pianist.

Tevens is door deze docent een scholing voor volwassenen gestart binnen onze school, om de inhoud van het vak verder door te dragen.

Passend Onderwijs

Passend onderwijs heeft de transitie naar samenwerkingsverbanden voltooid. Afstemming op wijk- en stadsniveau is bereikt. Het delen van expertise binnen het samenwerkingsverband heeft dit jaar opvolging gehad. Onze school heeft conform het ondersteuningsprofiel definitief vorm gegeven aan passende zorg voor hoogbegaafden.

Het leerlingvolgsysteem, leerplan en toetsing

Alle gegevens uit ons leerlingvolgsysteem ParnasSys zijn gekoppeld aan Cito LOVS. Dit levert een uitgebreid beeld van een leerling op en hierdoor is een sterke verbetering in het analyseren van de opbrengsten en het daarop anticiperen binnen het lesstofaanbod in de basis, mogelijk. Klassen 1 t/m 6 maken Cito-toetsen (klas 5 entreetoets, klas 6 iep eindtoets). In de kleuterklassen vindt er geen Cito-toets plaats. Dit wordt ondervangen door gebruik te maken van het uitgebreide en valide leerlingvolgsysteem 'Zien', conform onze pedagogische visie.

Aansluiting kleuterklassen en klas 1 (groep 3) middels plannen schoolrijpheid

Afgelopen jaar is het traject schoolrijpheid vernieuwd voortgezet. Er is een duidelijk protocol ontwikkeld voor signalering en verantwoording. Het doubleren in kleuterklassen is hierdoor teruggedrongen en afgestemd op de ontwikkeling van het kind en de leerdoelen.

Studieresultaten leerlingen schooljaar 2016-2017

Resultaten van de leerlingen van klas 1 t/m 6, groep 3 t/m 8

Er zijn in januari en juni Cito-toetsen afgenomen voor technisch lezen, rekenen en spelling om de ontwikkeling van de kinderen goed te kunnen volgen in verhouding tot de landelijke norm. Begrijpend lezen wordt niet in alle leerjaren standaard afgenomen.

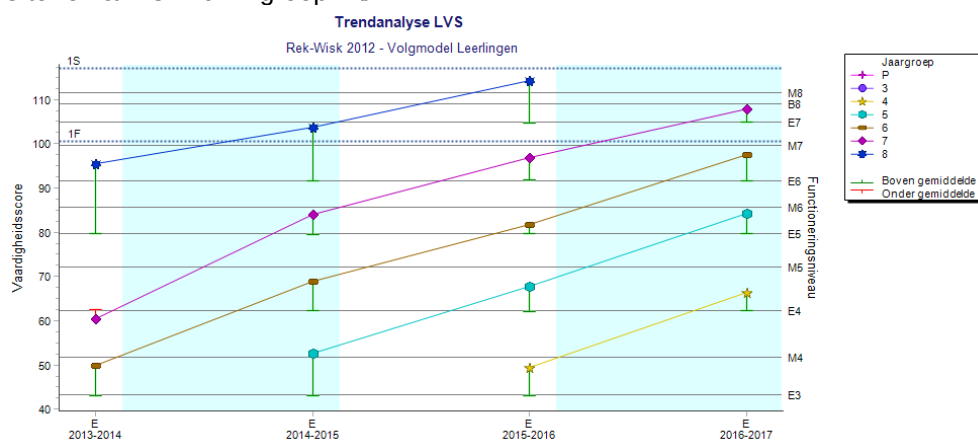
Stichting De Vrije School Almere

Analyse Cito GEGEVENS EIND juni 2017

Trendanalyse leerlingen

Omdat de cito Rekenen & Wiskunde 3.0 voor het eerst is gebruikt is deze analyse in klas 1 en 2 nog niet mogelijk.

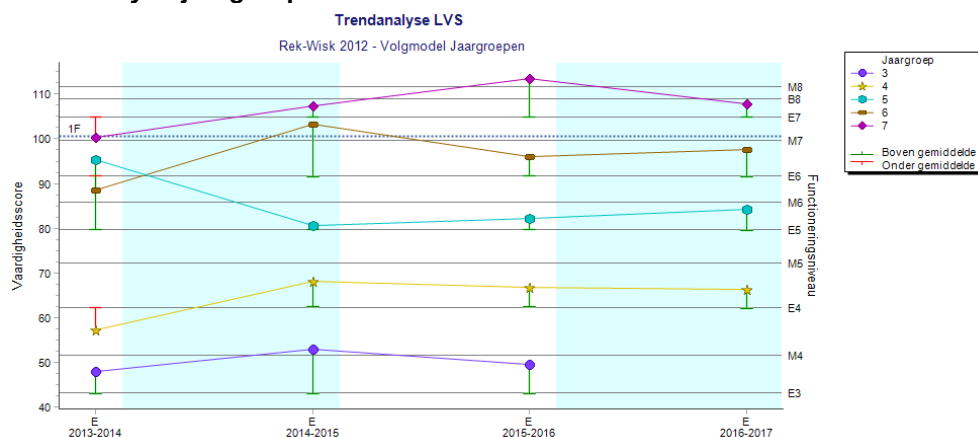
Cito rek & wisk.2012: groep 4 t/m 7

We zien mooie evenwijdige lijnen. In alle klassen is er sprake van bovengemiddelde scores en een gelijkmatige groei. In groep 7 en in groep 4 is de groei iets minder dan gewenst. Zie vaardigheidsgroei.

Eén keer is er sprake van een onder gemiddelde score. De leerlingen van de huidige groep 7 zaten toen in groep 4. Hun resultaten kwamen later in groep 5,6, en 7 weer boven het landelijk gemiddelde uit.

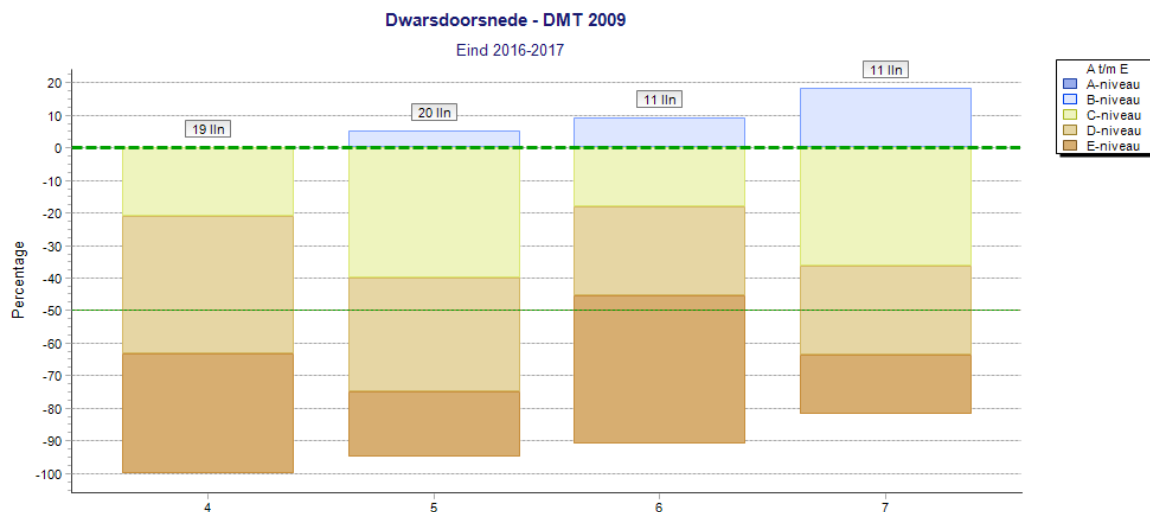
Trendanalyse jaargroepen

We zien een trend van bovengemiddelde scores. Alle jaargroepen komen de laatste drie jaar steeds boven het landelijk gemiddelde uit.

Vier jaar geleden bleven nog drie van de vijf groepen op rekengebied onder het landelijk gemiddelde.

Technisch lezen DMT

In de eerste klas (groep 3) en in de zesde klas (groep 8) is er in juni 2017 geen DMT afgenomen. In de klassen 2 tot en met 7 zijn alleen de door de leerkracht aangemelde zwakke lezers op de DMT getoetst. Dat bemoeilijkt de analyse en maakt hem minder betrouwbaar want we weten niet zeker of alle niet getoetste leerlingen boven gemiddeld zouden scoren. Bij de analyse gaan we daar wel van uit.

We zien dat in alle leerjaren meer dan 50% van de leerlingen boven het landelijk gemiddelde uitkomt. Er is dus sprake van een bovengemiddeld aantal sterkere technisch lezers in alle klassen. Dat lijkt mooi maar er moet wel worden opgemerkt dat ook de groep echt zwakke lezers (D/E) vaak boven gemiddeld groot is. Landelijk scoort 25% van de leerlingen D/E. We zien dus betrekkelijk vaak in een klas dat kinderen goed of juist heel zwak lezen.

Doel voor 2018 is het technisch lezen schoolbreed te verbeteren.

AVI:

De AVI-leestoets is afgenomen bij de leerlingen van groep 3 tot en met 7.

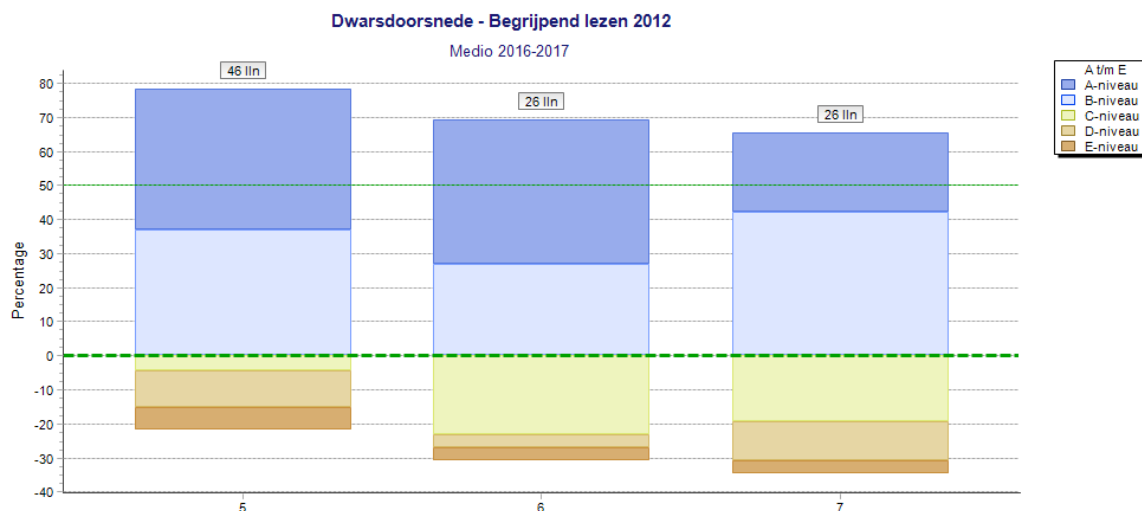
Klas 1: 47% van de leerlingen behaalde beheersing E3, 53% geen beheersing op de AVI E3.
 Klas 2: 61% van de leerlingen behaalde beheersing E4, 49% geen beheersing op de AVI E4.
 Klas 3: 80% van de leerlingen behaalde beheersing E5, 20% geen beheersing op de AVI E5
 Klas 4: 65% van de leerlingen behaalde beheersing E6, 35% geen beheersing op de AVI E6.
 Klas 5: 62% van de leerlingen behaalde beheersing E7, 38% geen beheersing op de AVI E7.

We zien dat betrekkelijk veel kinderen in juni 2017 op het gebied van tekstlezen onder het landelijk gemiddelde uitkomen. Dat staat in schril contrast met de lage percentages D/E (zwak) voor rekenen, begrijpend lezen en spelling.

De school gaat proberen een antwoord te vinden op deze bevindingen. Waardoor komen we sterke technisch lezers tekort en zijn de percentages zwakke technisch lezers hoog?

Dit is de primaire opdracht voor de taalwerkgroep in 2018.

Cito Begrijpend lezen Dwarsdoorsnede

De begrijpend lezen toets 'Medio' is in januari 2017 afgenomen bij de leerlingen van groep 5 tot en met 7. Er zijn geen gegevens begrijpend lezen 'Eind' beschikbaar, omdat er in juni 2017 geen toets afgenomen is.

De dwarsdoorsnede 'Medio' laat zien:

Groep 5: 78% A/B 18% D/E 4% C (S+K/D)

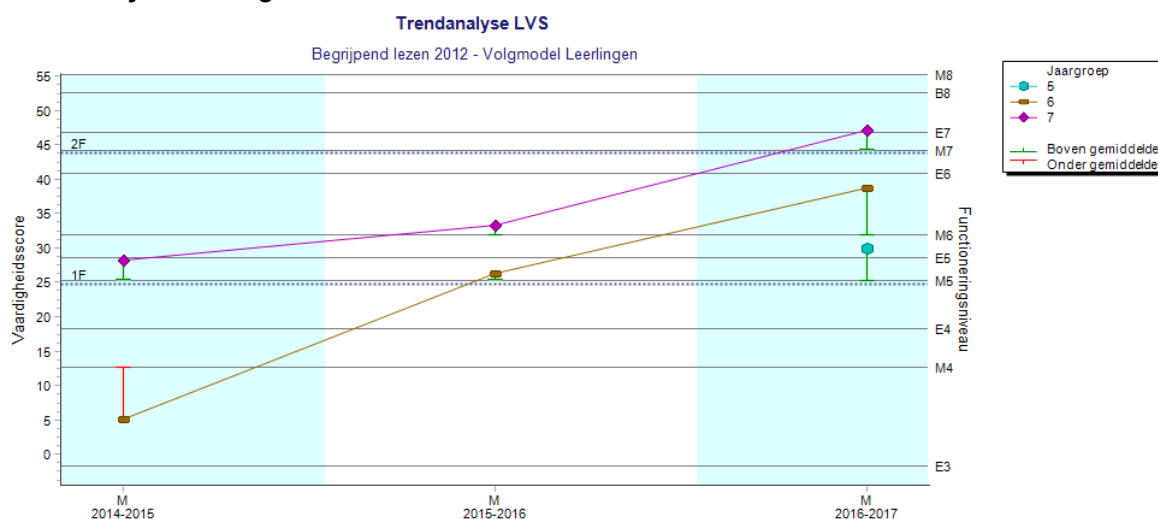
Groep 6: 69% A/B 8% D/E 23% C (J)

Groep 7 : 65% A/B 16% D/E 19% C (A)

Dit zijn goede resultaten. Alle drie de groepen scoren voor begrijpend lezen boven het landelijk gemiddelde. De groep A/B-scorers ligt flink boven de 50% en er zijn weinig D/E-scorers. Het percentage E-scores is in alle drie de groepen lager dan de landelijke 10%. Ook de gemiddelde vaardigheidsscores komen in deze klassen boven het landelijk gemiddelde uit.

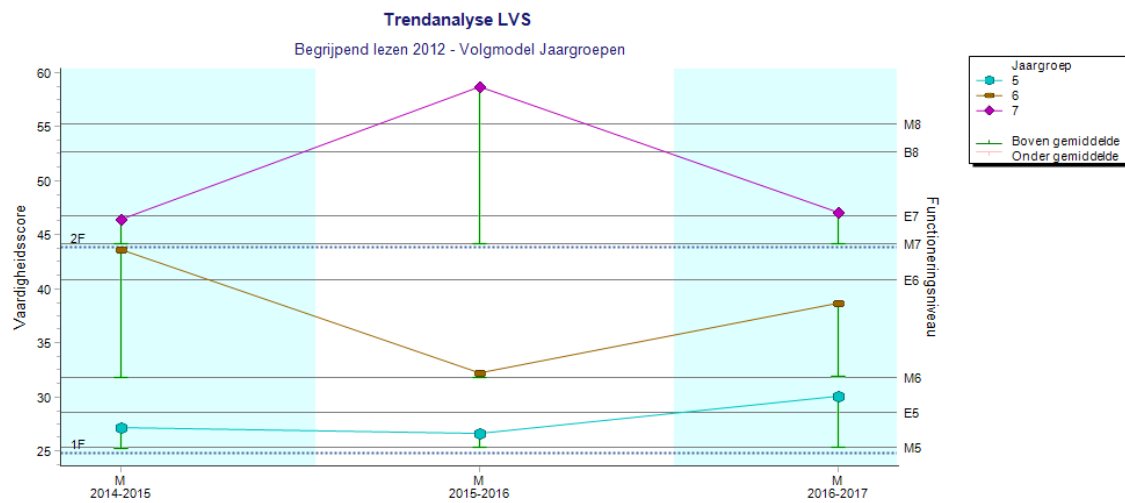
De zwakkere gemiddelde technisch leesresultaten hebben dus geen onvoldoende gemiddelde begrijpend lezen resultaten veroorzaakt.

Trendanalyse leerlingen

Volgen we de leerlingen door de jaren heen dan zien we in deze klassen een opwaartse trend.

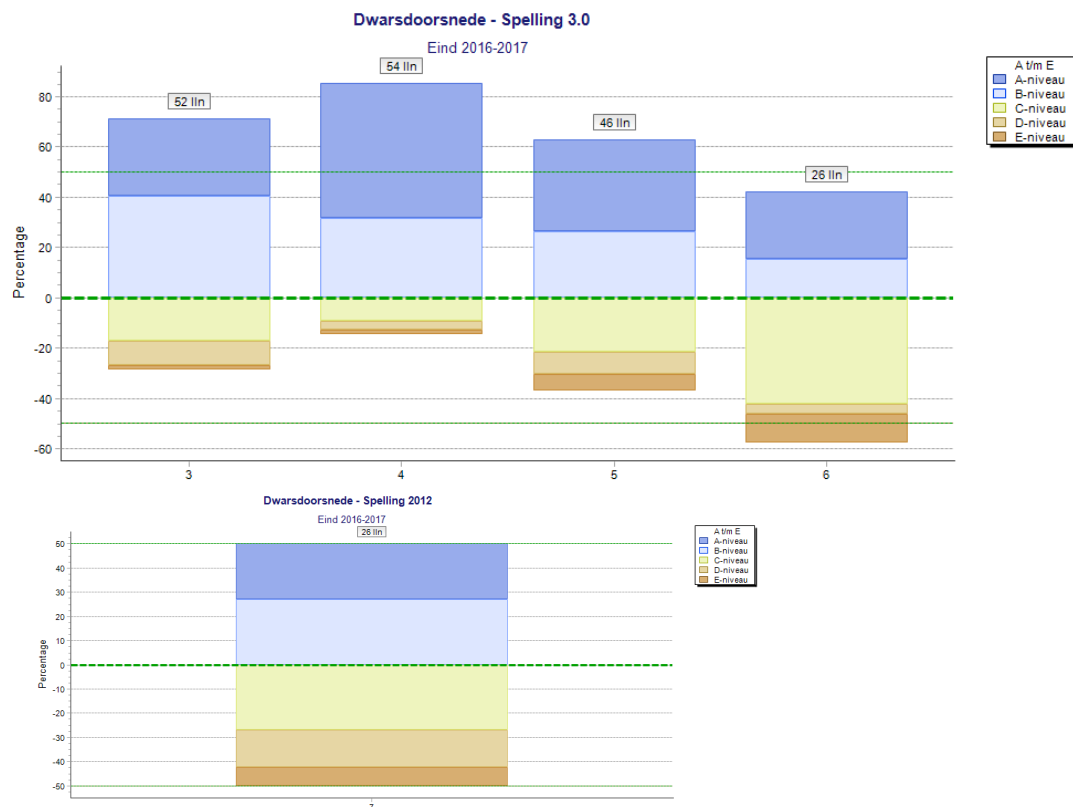
Trendanalyse jaargroepen

Alle jaargroepen scoren steeds boven gemiddeld.

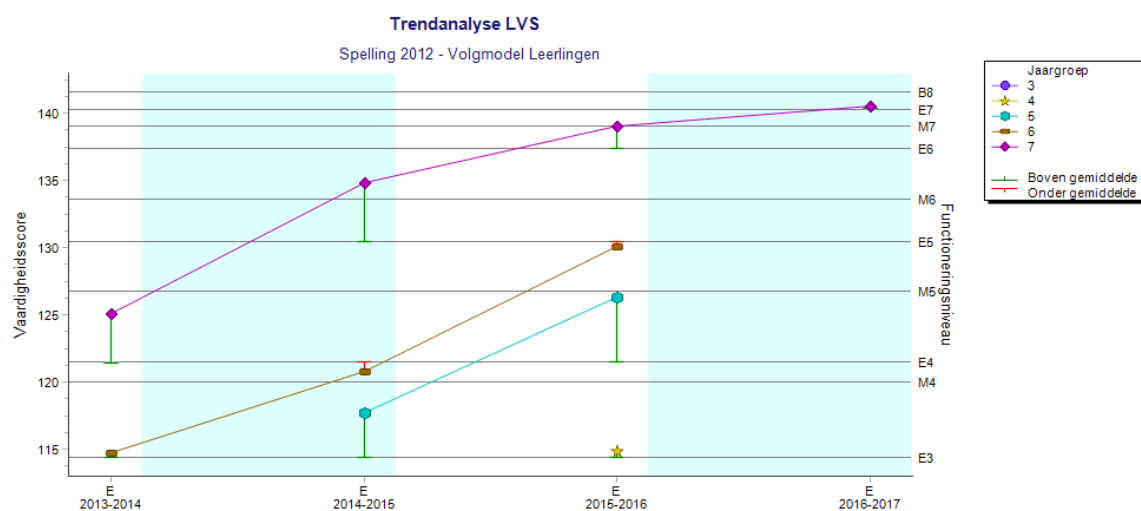
We zien wel grote verschillen tussen de verschillende de jaargroepen. Groep 6 van schooljaar 14/15 springt er met heel hoge scores flink bovenuit. Zij hielden die scores ook vast in groep 7.

Cito spelling 3.0 Dwarsdoorsnede

Groep 3: 71% A/B 12% D/E 17% C
 Groep 4: 85% A/B 6% D/E 9% C
 Groep 5: 63% A/B 16% D/E 22% C
 Groep 6: 42% A/B 16% D/E 42% E
 Groep 7:
 Cito spelling 2012 50% A/B 23% D/E 27% C

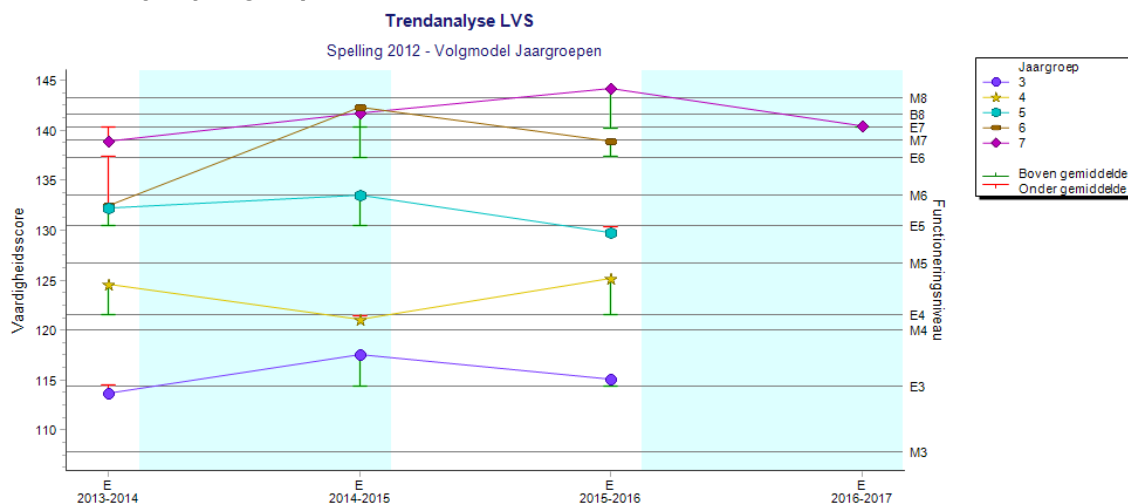
Trendanalyse leerlingen:

De bovengemiddelde scores in de groepen 4,5 en 6 lopen langzaam terug naar het gemiddelde in groep 7.

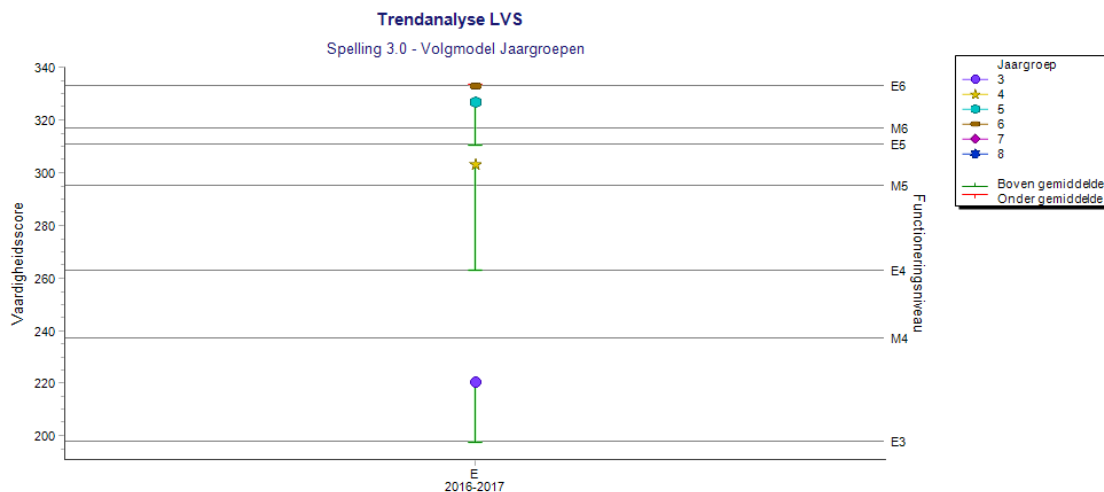
Omdat er in juni 2017 een nieuwe spellingtoets (3.0) is gebruikt kunnen we de trend in de groepen 6,5,4 en 3 naar 'Eind', juni 2017 niet volgen.

Trendanalyse jaargroepen:

De resultaten van de verschillende jaargroepen door de jaren zijn wisselend.

Ook hier kunnen we voor de groepen 6, 5, 4 en 3 de resultaten van de Cito spelling 3.0 niet weergeven in deze grafiek.

Als we de Cito Spelling 3.0 bekijken dan zien we dat de groepen 3,4 en 5 deze trendanalyse nu starten met flink bovengemiddelde scores en dat groep 6 nu op het gemiddelde ligt.

Analyse schooljaar 2016-2017

We zien op alle gebieden veel scores boven het landelijk gemiddelde. Opvallend zijn de resultaten die onder het gemiddelde liggen op het gebied van technisch lezen in de lagere leerjaren. Er is veel extra aandacht besteed aan de leesinstructies en oefening.

Uitstroom naar het VO eind 2017

De 24 leerlingen van klas 6 hebben de IEP-eindtoets gemaakt en zijn uitgestroomd naar de onderstaande vormen van voortgezet onderwijs.

De klas behaalt op de IEP een gemiddelde score van 89,9 later gecorrigeerd naar 91,2. Een uitzonderlijk hoog resultaat aangezien het landelijk gemiddelde ligt op 78,3.

Schooljaar	Aantal leerlingen: 24	VWO	VWO/Havo	Havo	VMBO-gt/havo	VMBO BBL	Praktijk onderwijs
2016/2017	Aantal	10	3	9	2	0	0
	percentage	41,7%	12,5%	37,5%	8,3%	0%	0%

Personeel

A5 Personeel

Algemeen

Deskundigheid, betrokkenheid en vitaliteit van de leerkrachten zijn opnieuw de thema's van afgelopen jaar. Terugdringen van de werkdruk en het ziekteverzuim hebben afgelopen jaar centraal gestaan. Beheersmaatregelen die hiertoe geleid hebben:

- Het verlagen van de werkdruk door het beperken van de taakuren
- Toekennen van taakuren aan periode-onderwijs ontwerpen en getuigschriften maken
- Administratiedagen vrij roosteren
- Effectiever vergaderen
- Het respecteren van de maximale ureninzet
- Pauzewachten realiseren middagpauze voor leerkrachten

Wet Werk en Zekerheid

De aanpassing van de wet Werk en Zekerheid heeft voor veel onrust gezorgd betreffende de mogelijkheden tot vervanging bij ziekte. Dit legt opnieuw de druk bij de leerkrachten die zo zorgvuldig was teruggedrongen. Aangezien wij een éénpitter zijn en werken met gespecialiseerde leerkrachten, maakt dit het inzetten van vervangers bijna onmogelijk. Mogelijkheden binnen het samenwerkingsverband Midden-Nederland en het inzetten van studenten, gebruikmaken van onderwijspools en uitzendbureaus zijn onderzocht. Hier ligt echter nog geen duurzame oplossing.

Onze school heeft vanuit de raakvlakken met de doelen van het Po-front deelgenomen aan de landelijk georganiseerde stakingen in 2017.

Professionalisering

Verdere professionalisering heeft afgelopen jaar een duidelijke rol gespeeld. Om ook in de toekomst de vrijeschool van deskundige leraren die goed het eigen domein kennen te voorzien, is extra ingezet op betaalde en onbetaalde leerwerkplekken en op coaching van al het personeel daar waar nodig. De school heeft in 2017 geïnvesteerd in met name begeleiding van de startende leerkrachten (tot LA3) middels voortzetting van de aanstelling van een bekwaam schoolopleider. Deze heeft de deskundigheidsbevordering via coaching van werkmeesters in 2017 flink doen toenemen. Tevens zijn de beoordelingsinstrumenten en cycli volledig aangepast en afgestemd op gevalideerde tools van de Vrijeschool Pabo te Leiden. Dit jaar is een start gemaakt met startgesprekken, waarbij de ontwikkelingsdoelen voor functioneren door de personeelsleden zelf worden bepaald en met de schoolleiding worden afgestemd.

Begeleiding van de leerkrachten in hun professionele taakuitvoering is één van de belangrijkste elementen die nodig zijn om de toekomst met vertrouwen tegemoet te treden. Extra inzet, expertise en gelden zullen daarom hiervoor de komende jaren nodig zijn.

Professionaliseringstrajecten 2017:

Applicatieopleiding vrijeschoolonderwijs	1 leerkracht	- 10 studiedagen
Anders evalueren periodeonderwijs	teamscholing	- 7 studiedagen
Master integraal leiderschap	1 leerkracht	- jaarscholing 1 dag per week
Midden management 2e jaar	1 leerkracht	- jaarscholing 1 dag per maand
Taalcoördinator	1 leerkracht	- jaarscholing 1 dag per maand
Schoolleider certificering + assessment		

Individuele leerkrachten bezoeken diverse symposia en workshops gericht op het verder ontwikkelen van het vrijeschool onderwijs, waaronder Bal-A-Vis-X, een programma ter ondersteuning van het leerproces in haar verschillende facetten.

Prestatiebox

Vrijeschool Almere heeft in 2015 duidelijk ingezet op het versterken van de functiemix.

	Bestaand aantal aan- stellingen LB	Toegevoegd aantal functies	Toegevoegd aantal aanstellingen	Totaal aantal LB aanstellingen
2015-2016:	3	1: Teamleider	3 Teamleiders	6
2016-2017:	6	2: Taalcoördinator Rekencoördinator	1 Rekencoördinator	7
2017-2018:	7	2: Hoogbegaafdheid specia- list Coordinator Bewegend Onderwijs		

Hiermee zetten wij het streven voort om meer leraren voor de klas carrière te laten maken en in hogere salarisschalen te plaatsen, geheel opgebouwd vanuit een goed scholingsbeleid en goede deskundigheidsbevordering.

Huisvesting

A6 Huisvesting

Groei

De groei van het aantal leerlingen is in 2017 volgens prognose verlopen. Er zijn nog steeds meer aanmeldingen dan dat er plek is, waardoor het aannamebeleid gehandhaafd is gebleven.

In het schooljaar 2018-2019 zijn er zes kleuterklassen en is de tweede stroom tot en met klas 5 gegroeid. In het aanliggende gebouw is ruimte beschikbaar om de volledige tweede stroom te huisvesten.

Inmiddels is bij de gemeente het besef dat de Vrijeschool een stedelijke voorziening is.

Dit biedt kansen en mogelijkheden voor het verder gestalte geven van het groeiscenario van de school. In verder te voeren gesprekken met de gemeente zullen we door toekomstverkenning en in te dienen meerjarenbeleidsplan onze wensen duidelijk kenbaar moeten maken. Teneinde zorg te dragen voor geschikte huisvesting van al onze leerlingen.

Naast het bovenstaande zijn we, door de aanhoudende aanmeldingen, in onderzoekende fase voor de haalbaarheid om een derde stroom te starten op een andere locatie, hetgeen in de communicatie met de gemeente zal worden meegenomen.

Meerjarig onderhoudsplan

In de zomervakantie van 2017 zijn de werkzaamheden met betrekking tot een constructiefout in het dak door, en voor rekening van, de gemeente uitgevoerd. Hierdoor hebben we werkzaamheden uit het meerjarig onderhoudsplan opgeschort tot een later moment. Dit heeft met name betrekking op de revitalisatie van de toiletgroepen op de verdieping. Deze zullen in het voorjaar van 2018 worden uitgevoerd.

Onverlet hebben we de dotatie conform afspraken doorgezet, zodat een stabiel saldo ontstaat voor verdere investeringen in onderhoud. De voorgenomen werkzaamheden van 2017, naast de toiletgroepen, zijn doorgeschoven naar 2018, te weten: vervangen van de keuken en onderhoud aan de installaties.

Onderstaand het recente meerjarig onderhoudsplan tot en met 2022:

Par.	Omschrijving	2017	2018	2019	2020	2021	2022
	21 metselwerk	€ 60,00					
	31 buitenkozijnen						
	32						
	42 vloer						
	43	€ 956,00				€ 2.300,00	
	44 linoleum *						
	45 timmerwerk	€ 350,00					€ 39.000,00
	46 schilderwerk *		€ 9.008,00				€ 9.008,00
	53 close inn						€ 828,00
	56 warmteinstallatie	€ 522,00	€ 522,00	€ 522,00	€ 522,00	€ 522,00	€ 522,00
	57 luchtbehandeling		€ 2.964,00				
	61 E- installaties		€ 4.693,00	€ 50.000,00			
	63 verlichting						
	65 veiligheid		€ 3.025,00	BMI			
	73 keuken		€ 16.872,00				
	totaal MOP	€ 1.888,00	€ 28.076,00	€ 59.530,00	€ 522,00	€ 522,00	€ 51.658,00
	wensen vanuit school						
	renovatie toiletten		€ 25.000,00				
	totaal onderhoud	€ 1.888,00	€ 53.076,00	€ 59.530,00	€ 522,00	€ 522,00	€ 51.658,00
	besteed in 2017	€ 3.472,00					
		€ 64.189,00	€ 33.613,00	€ -3.417,00	€ 16.061,00	€ 35.539,00	€ 3.881,00
	dotatie	€ 22.500,00	€ 22.500,00	€ 20.000,00	€ 20.000,00	€ 20.000,00	€ 20.000,00
	saldo	€ 67.661,00	€ 86.689,00	€ 56.113,00	€ 16.583,00	€ 36.061,00	€ 55.539,00
							€ 23.881,00

Nationale aanbestedingswet

De Nationale en Europese aanbestedingswet is in 2017 niet van toepassing geweest. Er hebben in 2017 geen inkopen plaatsgevonden waarbij een Europese aanbestedingsverplichting van kracht is.

Financiën

A7 Financiën

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de investeringen, de balanspositie, de exploitatie afgezet tegen de begroting, de continuïteitsparagraaf alsmede het gevoerde treasurybeleid.

Een slechte financiële positie zou het realiseren van uitgangspunten in de weg kunnen staan. Een te sterke toename van de financiële reserves (een te goede financiële positie) kan er echter weer toe leiden dat het gevoel wordt versterkt dat de stichting te weinig middelen inzet ten gunste van het onderwijs. Hiertoe heeft de Commissie Don een kengetal, te weten de kapitalisatiefactor, in het leven geroepen. Deze geeft aan in welke mate het kapitaal (lees: totaal vermogen) wordt benut voor de vervulling van taken (lees: geven van onderwijs). In de loop van dit hoofdstuk zal hier verder op worden ingegaan.

Balans

Activa	2017	2016	Vershil
Materiele vaste activa	194.350	170.660	23.690
Financiële vaste activa	2400	2.400	0
Vorderingen	153.960	112.030	41.930
Liquide middelen	217.050	178.510	38.540
Totaal activa	567.760	463.600	104.160

Passiva	2017	2016	2015
Eigen vermogen	314.000	214.080	99.920
Voorzieningen	93.840	77.580	16.260
Kortlopende schulden	159.920	171.940	-12.020
Totaal passiva	567.760	463.600	104.160

Kengetallen als solvabiliteit, liquiditeit en rentabiliteit (en weerstandsvermogen) geven mede inzicht in de continuïteit van de organisatie en zijn ook van belang wanneer het schoolbestuur plannen heeft om forse investeringen te doen. Deze kengetallen zijn 'slechts' een momentopname, berekend naar de in de jaarrekening vastgelegde situatie per 31 december.

Niet het statische beeld van een kengetal, maar vooral de trendmatige ontwikkeling van de gezamenlijke kengetallen over meerdere jaren is essentieel. Het Ministerie heeft naar aanleiding van de resultaten van de Commissie Don reeds enkele streefwaarden geformuleerd. Deze zijn bij het beoordelen van de waarden mede als leidraad genomen en derhalve heeft de stichting besloten om geen eigen streefwaarden te bepalen.

Liquiditeit

De liquiditeit geeft aan in hoeverre de instelling op korte termijn aan haar verplichtingen kan voldoen. Definitie: De verhouding tussen de vlottende activa (liquide middelen en vorderingen) en de kortlopende schulden.

Kengetal 2017	2,32
Kengetal 2016	1,69
Kengetal 2015	1,74

De liquiditeit was de laatste jaren relatief stabiel. De liquiditeitsratio (geconsolideerd) geeft aan dat in 2017 2,32 keer kon worden voldaan aan de uitstaande kortlopende schulden. Het Ministerie geeft als

grenzen voor de liquiditeit 0,5 en 1,5 aan, wat betekent dat de stichting zich daar ruim boven bevindt.

Solvabiliteit

De solvabiliteit geeft de verhouding aan tussen eigen en vreemd vermogen en verschaft dus inzicht in de financieringsopbouw. Ze geeft ook aan in hoeverre de instelling op langere termijn aan haar verplichtingen kan voldoen.

Definitie: Eigen vermogen (exclusief voorzieningen) gedeeld door het totale vermogen (balanstotaal).

Kengetal 2017	55%
Kengetal 2016	46%
Kengetal 2015	40%

De solvabiliteitsratio (geconsolideerd) geeft aan dat 55% van het totale vermogen uit eigen vermogen (reserves) bestond. Dat houdt in dat 45% van het totale vermogen gefinancierd werd met vreemd vermogen. Aan de door het Ministerie vastgestelde ondergrens van 20% voor de solvabiliteit wordt hiermee ruimschoots voldaan.

Rentabiliteit

De rentabiliteit geeft aan of er sprake is van een positief dan wel negatief bedrijfsresultaat in relatie tot de totale baten. Definitie: Resultaat uit gewone bedrijfsvoering gedeeld door de totale baten.

Kengetal 2017	5%
Kengetal 2016	3%
Kengetal 2015	-1%

De rentabiliteit geeft aan hoeveel procent van de omzet als resultaat wordt behaald. Op een omzet van € 1.945.980 (exclusief rentebaten) heeft de stichting een positief resultaat van € 99.940 behaald. Dit positieve resultaat was 5% van de omzet. Anders geformuleerd betekent dit dat nagenoeg 95% van de omzet direct is besteed aan de doelen van de organisatie, oftewel het verzorgen van goed onderwijs.

De ondergrens en bovengrens van het ministerie zijn 0% en 5%. Met een rentabiliteit van 5% scoort de stichting dus binnen de normen vanuit het Ministerie.

Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen geeft een beeld, hoe solide de financiële positie is. Het weerstandsvermogen geeft daarmee inzicht om niet voorziene financiële tegenvallers (risico's) in het begrotingsjaar op te vangen met de hiervoor gereserveerde financiële middelen (weerstandscapaciteit). Het weerstandsvermogen bedraagt over 2017 7% en is daarmee gestegen ten opzichte van het percentage in 2016 en voldoet aan de normen van het primair onderwijs om financiële tegenvallers op te vangen.

Conclusie

Uit deze kengetallen kan worden geconcludeerd dat Stichting De Vrije School Almere per balansdatum voldoende financiële slagkracht heeft om eventuele toekomstige risico's op te vangen. Het beleid van de stichting is erop gericht om onderbenutting van kapitaal te voorkomen. Dit doen we door onze middelen beleidsmatig in te zetten en goed de risico's in ogenschouw te nemen.

Investeringen

Inventaris, apparatuur en hulpmiddelen van € 500 of meer worden geactiveerd, wat met zich meebrengt dat de jaarlijkse afschrijvingsbedragen in de exploitatie worden opgenomen.

Aanschaffingen beneden dit bedrag worden rechtstreeks in de exploitatierekening verantwoord.

De volgende afschrijvingspercentages worden gehanteerd:

- Gebouwen/gebouwdelen	5-10	%
- Kantoormeubilair	2,50	%
- Schoolmeubilair	5,00	%
- Inventaris en apparatuur	10,00	%
- ICT	20,00	%
- Leer- hulpmiddelen	12,50	%

De waarde van de materiële vaste activa is gedurende het kalenderjaar 2017 gestegen met € 23.690 tot een totaalbedrag van € 194.350. Deze stijging werd veroorzaakt doordat de investeringen in meubilair, inventaris en leer- en hulpmiddelen in 2017 hoger waren dan vooraf was begroot.

In het volgende overzicht worden per categorie de investeringen van 2017 vergeleken met de begroting 2017 en met de realisatie van 2016.

Investeringsoverzicht	Realisatie 2017	Begroting 2017	Vershil Realisatie- begroting	Realisatie 2016	Vershil 2017-2016
	€	€	€	€	€
Gebouwen/gebouwdelen	2.540	-	-2.540	-	2.540
Kantoormeubilair	1.080	2.000	920	-	
Schoolmeubilair	18.470	25.000	6.530	37.150	-18.680
Inventaris en apparatuur	12.800	-	-12.800	1.240	11.560
ICT	920	6.000	5.080	-	920
Leer- hulpmiddelen	11.620	7.900	-3.720	5.760	5.860
Totaal investeringen	47.430	40.900	-6.530	44.150	2.200

Er is in 2017 in totaliteit meer dan begroot geïnvesteerd maar wel vergelijkbaar met vorig jaar. De inventaris en apparatuur is daarentegen een onjuiste inschatting gemaakt ten opzichte van de begroting. Er zijn enkele ledlampen voor de brandbeveiliging geplaatst en tevens zijn de eerste klassen voorzien van bankjes.

Exploitatie en toelichting

Het werkelijke positieve resultaat over het kalenderjaar 2017 bedroeg € 99.940 terwijl er een positief resultaat van € 3.900 was begroot. Ten opzichte van het jaar 2016 is het resultaat € 49.290 verbeterd. Hierna wordt ingegaan op de verschillen en worden deze verklaard.

	Realisatie 2017 €	Begroting 2017 €	Realisatie 2016 €
Baten			
Rijksbijdragen OCW	1.757.480	1.652.820	1.495.690
Overige overheidsbijdragen	50.770	51.650	37.650
Overige baten	137.730	86.000	102.280
Totaal Baten	1.945.980	1.790.470	1.635.620
Lasten			
Personeelslasten	1.522.180	1.531.110	1.326.950
Afschrijvingen	23.740	22.740	20.850
Huisvestingslasten	94.020	85.350	78.360
Overige lasten	205.220	147.620	157.940
Totaal Lasten	1.845.160	1.786.820	1.584.100
Saldo baten en lasten	100.820	3.650	51.520
Financiële baten en lasten			
Financiële baten	50	1.000	140
Financiële lasten	930	750	1.010
Saldo fin. baten en lasten	-880	250	-870
Exploitatieresultaat	99.940	3.900	50.650

Rijksbijdragen OC&W

De gerealiseerde Rijksbijdragen OCW waren € 104.660 hoger dan begroot en de verschillende oorzaken betreffen:

1. Prijsbijstelling lumpsum, p&a en prestatiebox	€	26.350
2. Extra bekostiging lerarenbeurs	€	7.260
3. Personele groeimiddelen	€	51.890
4. Hogere baten Samenwerkingsverband	€	3.970
5. Overig	€	15.190
Totaal extra gerealiseerde Rijksbijdragen OCW	€	104.660

1. De bekostiging is in het verslagjaar opwaarts bijgesteld op 28 maart, 6 september en nogmaals per 20 oktober als gevolg van een aanvullende kabinetsbijdrage in het kader van het loonruimteakkoord. Daarnaast is de gemiddelde personele last (GPL) voor het onderwijzend personeel (OP) gestegen en diende de ABP-premiestijging gecompenseerd te worden. Dit alles resulteerde in ruim € 26.000 aan extra inkomsten.
2. Daarnaast is er een leerkracht die een lerarenbeurs heeft aangevraagd. De daartoe ontvangen middelen kunnen worden ingezet om de vervanger daarvan te bekostigen.
3. Gedurende de schooljaren 2016-2017 en 2017-2018 is er vanwege de instroom van voldoende leerlingen recht ontstaan op extra groeisubsidie.
4. Hogere vergoeding vanuit het samenwerkingsverband Passend Onderwijs door positieve verevening en eenmalige toekenning voor Taalontwikkelstoornis (TOS).
5. Betreffen onder andere de inkomsten voor materiële groei € 13.500 en overige kleine prijsverschillen.

Overige overheidsbijdragen

De overige overheidsbijdragen (subsidie Brede School en inrichting onderwijsleerpakket) liggen in lijn met de begroting.

Overige baten

De overige baten waren in 2017 begroot op € 86.000 en er is zelfs ruim € 137.000 gerealiseerd. Dit is dus ruim € 51.000 meer. Het verschil wordt grotendeels veroorzaakt door een eenmalige impulssubsidie 'muziekonderwijs' van € 20.000, inkomsten herfstmarkt, workshops en door hogere inkomsten voor ouderbijdragen.

Personele lasten

Wanneer we de begroting en de realisatie van de personele lasten vergelijken dient een onderscheid gemaakt te worden tussen de loonkosten en de overige personele lasten, waaronder nascholing, loonkosten derden en ARBO.

De totale (positieve) afwijking op de personele lasten in 2017 ten opzichte van de begroting bedroeg ruim € 8.900. Over 2017 was er nagenoeg geen afwijking betreffende het aantal FTE's en tevens was er sprake van een laag ziekteverzuim. Het totale (negatieve) prijsverschil ten opzichte van de begroting bedroeg € 3.000 op een totale loonsom van € 1.481.000.

Het overige verschil wordt veroorzaakt door een positieve afwijking van inhuur van derden en lagere kosten voor ARBO als gevolg van een laag ziekteverzuim.

Afschrijvingen

De afschrijvingen liggen in lijn met de begroting.

Huisvestingslasten

De rubriek huisvestingslasten bestaat uit huurkosten, onderhoud, energiekosten, schoonmaakkosten, diverse publiekrechtelijke heffingen, dotatie onderhoudsvoorziening en overige huisvestingslasten. De materiële instandhouding is hiervoor al jaren niet toereikend.

De energiekosten zijn € 2.000 lager dan begroot. De overige huisvestingslasten zijn behoorlijk hoger dan was begroot als gevolg van een interne verhuizing en door meer alarmmeldingen.

Overige lasten

De totale overige lasten zijn € 57.000 hoger uitgekomen dan begroot. Geconcludeerd kan worden dat bijna alle componenten hoger zijn dan vooraf begroot. Tevens heeft er gedurende 2017 een eenmalige terugstorting plaatsgevonden over 2015-2016 van € 3.600.

Begroting 2018 in hoofdlijnen

Allereerst willen we u hieronder de begroting tonen voor het kalenderjaar 2018. Zoals u ziet sluit deze met een positief resultaat van € 85.590.

	Begroting 2018 €
Baten	
Rijksbijdragen OCW	1.903.210
Overige overheidsbijdragen	53.020
Overige baten	101.000
Totaal Baten	2.057.230
 Lasten	
Personeelslasten	1.644.260
Afschrijvingen	29.240
Huisvestingslasten	104.540
Overige lasten	193.850
Totaal Lasten	1.971.890
 Saldo baten en lasten	85.340
 Financiële baten en lasten	
Financiële baten	1.000
Financiële lasten	750
Saldo fin. baten en lasten	250
 Exploitatieresultaat	85.590

De begroting voor 2018 is op 6 maart 2018 goedgekeurd. Tevens is de meerjarenbegroting tot 2021 vastgesteld. Het begrote positieve resultaat bedraagt € 85.590. De meerjarenbegroting 2018-2021 kent tot en met 2021 een oplopend positief resultaat. Dit wordt veroorzaakt door de positieve leerlingprognoses voor de komende jaren. De verwachting is dat op 1 oktober 2021, 535 kinderen onderwijs ingeschreven zijn en dat is ruim 26% meer dan op de teldatum 1 oktober 2017 (395 kinderen).

In de continuïteitsparagraaf zullen we overigens deze nieuwe informatie, alsmede het verwachte natuurlijke verloop in de komende jaren, meenemen in de doorrekening. Aangezien we dit ook hebben uitgewerkt in een addendum bij de meerjarenbegroting 2018-2021 sluit deze in tegenstelling tot afgelopen jaar ook weer op de continuïteitsparagraaf aan.

Treasurybeleid

Het treasurybeleid maakt deel uit van het financiële beleid van de Stichting De Vrije School Almere. Om dit beleid te laten plaatsvinden binnen de kaders van de Regeling van de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap van 6 juni 2016 met kenmerk WJZ/800938 is in 2016 een nieuw statuut opgesteld. Het beleid betreft de regels over het uitzetten van gelden, het aangaan van leningen en het aangaan van verbintenissen voor financiële derivaten (Regeling beleggen, lenen en derivaten OCW 2016 RBLD 2016). De regeling heeft betrekking op de publieke en private middelen van Stichting De Vrije School Almere.

De school beschikt over het verplicht gestelde treasurystatuut. In dit treasurystatuut wordt beschreven welke treasurytaken van toepassing zijn voor Stichting De Vrije School Almere. Tevens worden de beleidskaders vastgelegd voor degenen die bij deze taken en verantwoordelijkheden betrokken zijn.

Investering en treasury:

Er wordt door de Stichting Vrije school Almere bewust niet belegd. Tevens wordt er niet gestreefd om het hoogste spaarrendement te halen om reden dat de rente door anderen moet worden opgebracht. Daar de overheid bij haar subsidie wel rekening houdt (d.m.v. een reductie) met rentebaten, wordt het niet direct benodigde geld op een spaarrekening gezet.

Op 31 december 2017 had Stichting De Vrije School Almere certificaten van de Triodos Bank in bezit met een waarde van € 2.400. De stichting is voornemens deze certificaten te verkopen in 2018, en hiervoor geen nieuwe beleggingen terug te nemen.

Continuïteitsparagraaf

In deze paragraaf wordt vanuit een aantal (verplichte) cijfermatige exercities een toelichting gegeven op de financiële continuïteit van de organisatie. Onderstaand een aantal cijfermatige uiteenzettingen en ontwikkelingen voor de periode 2017 tot en met 2021 van de volgende zaken: leerlingaantallen, opbouw personele bezetting, balanspositie en de meerjarenpositie.

Hieronder is een tabel afgebeeld met daarin de ontwikkeling van de personele bezetting en de ontwikkeling van het aantal leerlingen.

Kengetallen

	Realisatie 2017	Prognose 2018	Prognose 2019	Prognose 2020	Prognose 2021
Personele bezetting					
- Management/Directie	1,37	1,80	1,80	1,80	1,80
- Onderwijzend Personeel	18,09	17,65	19,95	21,95	23,36
- Overige medewerkers	4,44	5,73	5,69	5,75	5,75
Totaal	23,90	25,18	27,44	29,50	30,91
Leerlingtelling per 1 oktober	395	421	472	489	535

De leerlingaantallen zijn gebaseerd op de prognoses van de school op basis van de nu bekende gegevens. De gemeente Almere kent al een aantal jaren een algemene daling van de leerlingenaantallen. De afgelopen jaren is Stichting De Vrije School Almere tegen deze trendmatige daling in, sterk in leerlingaantal gegroeid. In de meerjarenbegroting houdt de stichting rekening met een verdere stijging van het huidige leerlingenaantal. In bovenstaande tabel wordt de personele bezetting uitgedrukt in voltijdsmedewerkers en er is dan ook, net als in de meerjarenbegroting, rekening gehouden met de stijgende leerlingaantallen.

Ontwikkeling van de balanspositie

Hieronder een verkorte uiteenzetting van de balanspositie.

Meerjarenbegroting

Balans

Activa	2017	2018	2019	2020	2021
Vaste activa					
- Materiële vaste activa	194.350	226.810	257.900	247.280	238.310
- Financiële vaste activa	2.400	2.400	2.400	2.400	2.400
Totaal vaste activa	196.750	229.210	260.300	249.680	240.710
Vlottende activa					
- Vorderingen	153.960	155.000	168.000	170.000	172.000
- Liquide middelen	217.050	244.790	214.090	311.480	469.130
Totaal vlottende activa	371.010	399.790	382.090	481.480	641.130
Totaal activa	567.760	629.000	642.390	731.160	881.840
Passiva					
Eigen vermogen					
- Algemene reserve	314.000	399.590	449.410	515.600	643.700
Totaal eigen vermogen	314.000	399.590	449.410	515.600	643.700
Voorzieningen					
- Voorziening jubilea	7.150	7.300	7.400	7.500	7.600
- Onderhoudsvoorziening	86.690	56.110	16.580	36.060	55.540
Totaal voorzieningen	93.840	63.410	23.980	43.560	63.140
Kortlopende schulden					
- Crediteuren	29.100	30.000	30.000	30.000	30.000
- Belastingen en premies sociale verz.	58.350	60.000	61.000	62.000	63.000
- Schulden terzake pensioenen	15.520	16.000	17.000	18.000	19.000
- Overige kortlopende schulden	9.320	10.000	10.000	10.000	10.000
- Overlopende passiva	47.630	50.000	51.000	52.000	53.000
Totaal kortlopende schulden	159.920	166.000	169.000	172.000	175.000
Totaal passiva	567.760	629.000	642.390	731.160	881.840

Toelichting op deze balanscijfers

De ontwikkeling van de cijfers op de balans zijn op basis van de meerjarenbegroting 2018-2021. Met als uitgangspunt de balans per 31 december 2017. Hoewel het gaat om prognosecijfers kan het volgende worden gesteld:

- De ontwikkeling van de materiële vaste activa is gebaseerd op de voorgenomen investeringen alsmede de daaruit voortvloeiende afschrijvingslasten zoals opgenomen in de goedgekeurde meerjarenbegroting 2018-2021.
- De vorderingen zullen het komende jaar in elk geval toenemen als gevolg van de geprognoteerde leerlingaantallen.
- De mutaties van het eigen vermogen in de komende jaren zijn het gevolg van de hierna gepresenteerde meerjaren exploitatieresultaten.
- De voorziening groot onderhoud muteert als gevolg van de voorgenomen dotaties alsmede de te verwachten uitgaven zoals blijkt uit de meerjarenonderhoudsplannen. De voorziening jubilea zal als gevolg van het licht stijgende personeelsbestand en indexering ook een lichte stijging laten zien. Datzelfde geldt voor de schulden ter zake pensioenen en belastingen. De post crediteuren betreft een momentopname en is derhalve gelijk gebleven.

Dit alles zal vervolgens leiden tot het voorgaande verloop van de post liquide middelen. Deze fungeert namelijk als sluitpost. Er zijn geen te vermelden gebeurtenissen na balansdatum.

Ontwikkeling van de meerjarenbegroting

In 2017 is in het najaar een meerjarenbegroting opgesteld voor de periode 2018-2021. Hieronder een verkorte versie van de meerjarenbegroting.

Raming van baten en lasten

	Werkelijk 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Baten					
Rijksbijdragen	1.757.480	1.903.210	2.043.000	2.206.350	2.366.180
Overige overheidsbijdragen en subsidies	50.770	53.020	39.010	39.010	53.020
Overige baten	137.730	101.000	115.000	123.500	137.500
Totale baten	1.945.980	2.057.230	2.197.010	2.368.860	2.556.700
Lasten					
Personeelslasten	1.522.180	1.644.260	1.800.200	1.942.650	2.046.230
Afschrijvingen	23.760	29.240	30.410	27.120	27.970
Huisvestingslasten	94.020	104.540	112.370	121.350	134.850
Overige lasten	205.220	193.850	204.450	211.800	219.800
Totaal lasten	1.845.180	1.971.890	2.147.430	2.302.920	2.428.850
Saldo baten en lasten	100.800	85.340	49.580	65.940	127.850
Saldo financiële bedrijfsvoering	-880	250	250	250	250
Totaal resultaat	99.920	85.590	49.830	66.190	128.100

Toelichting op deze exploitatiecijfers

De stijging van de rijksbijdragen en de personeelslasten heeft met de toename van het aantal leerlingen te maken. De afschrijvingslasten laten een relatief constant niveau zien. Deze lasten zijn gebaseerd op de investeringen zoals deze zijn opgenomen in de meerjarenbegroting.

Door de verwachte stijging zal het onderwerp rondom huisvesting een belangrijk onderdeel worden de komende jaren. Op dit moment zijn we in gesprek met de gemeente om te kijken naar een geschikte oplossing voor de toekomst van de school.

Disclaimer

Bij het opstellen van deze paragraaf is ingegaan op de toekomstige situatie van Stichting De Vrije School Almere. Uiteraard laat de toekomst zich niet voorspellen en is de kans zeer groot dat cijfers in werkelijkheid afwijken. Immers, het onderwijs is onderhevig aan politieke besluitvorming en demografische ontwikkelingen. Binnen onze planning en control cyclus is opgenomen dat we minimaal jaarlijks nagaan of onze uitgangspunten passend blijven en of het scenario dat ten grondslag ligt aan bovenstaande cijfers nog geldig is. Er kan daarom geen keiharde garantie worden afgegeven over de toekomstige realisatie van bovenstaand scenario.

Ouderbijdragen

Er is sprake van vrijwillige ouderbijdragen. De inning en het beheer van deze bijdrage werd in 2017 door de school zelf uitgevoerd. Er is ten aanzien van dit onderwerp onderzocht op welke manier de inning van de bijdragen beter gestroomlijnd kan worden. Ingaande kalenderjaar 2018 zal een wijziging worden doorgevoerd. Gekozen is om met behulp van WIS-collect de vrijwillige ouderbijdrage te ontvangen, herinneren en te administreren. Het bestuur is voornemens in het volgende jaarverslag de besteding van de vrijwillige bijdrage aan de hand van kengetallen inzichtelijk te maken voor ouders.

Bankrekeningen

Stichting De Vrije School Almere hanteert het principe dat er geen gelden belegd worden. De ontvangen gelden dienen ingezet te worden ten behoeve van het primaire proces nu als ook een gezonde buffer te vormen, zodat ook in de toekomst primair onderwijs binnen het werkgebied op een hoog niveau mogelijk is. De gelden van de Stichting Vrije School Almere staan op direct opvraagbare bankrekeningen. Er lopen verschillende bankrekeningen bij verschillende aanbieders.

De ING bankrekening fungeert als centrale betaalrekening voor het bestuur. Op deze bankrekening worden alle inkomsten, zoals rijkssubsidie (vergoeding salarissen en materiële instandhouding), vergoedingen ABP respectievelijk UWV en gemeentelijke bijdragen gestort.

Salarissen, afdrachten loonbelasting, sociale premies alsmede materiële uitgaven worden ten laste van deze rekening betaald. Afdracht van loonbelasting/premies vindt plaats aan het einde van de kalendermaand volgend op de salarisbetaling.

Stand liquide middelen:

Stand 01-01-2017:	€ 178.510
Stand 31-12-2017:	€ 217.050

Overige rapportages

Overige rapportages

Maatschappelijk verantwoord ondernemen

Duurzaamheid, huisvesting en financiën

Steeds meer organisaties onderkennen de verantwoordelijkheid die zij hebben ten aanzien van het welzijn van de maatschappij. Niet alleen hier en nu, maar ook met betrekking tot andere plaatsen op de wereld en toekomstige generaties. Het erkennen van deze verantwoordelijkheid is een eerste stap in de richting van maatschappelijk verantwoord organiseren en opleiden. Nu is goed, toekomstgericht onderwijs aanbieden op zich al een manier om de maatschappelijke verantwoordelijkheid vorm te geven. Daarnaast speelt het onderwijs een belangrijke rol in de bewustwording en informatievoorziening over MVO (maatschappelijk verantwoord ondernemen).

Binnen de visie van de vrijeschool staat de ontwikkeling van de mens centraal. De mens als individu, maar vooral in zijn relatie tot zijn medemens, zijn omgeving (aarde en kosmos) en zijn toekomst. Binnen de vrijeschoolpedagogiek wordt deze kennis continue voorgeleefd, uitgedragen en in onderwijs aangeboden. Zo wordt ook binnen Stichting de Vrije School Almere reeds verschillende initiatieven ondernomen om te komen tot een duurzame bedrijfsvoering. Door een duurzaamheidsparagraaf op te nemen in het Strategisch Beleidsplan wil Stichting De Vrije School Almere dit verder benadrukken en werken vanuit een houding van verantwoordelijkheid. Vervolgens dient dit terug te komen in de aandacht voor duurzaamheid in de bedrijfsvoering en huisvesting.

Verwijzing naar SDG's (<http://www.sdg-nederland.nl>)

Visie

De bedrijfsvoering van Stichting De Vrije School Almere richt zich op huisvesting, energie, milieu, ethisch gedrag, water, transport, gezondheid, inkoop, ICT-voorzieningen, afval en facilitaire voorzieningen. Als onderdeel van een maatschappelijk verantwoordelijke non-profit organisatie, nemen wij verantwoordelijkheid voor de effecten van bedrijfsactiviteiten op mens, maatschappij en milieu en willen wij een bijdrage leveren aan een beter milieu en een gezonde toekomst voor de volgende generaties. Belangen van toekomstige generaties mogen zo min mogelijk worden geschaad. Uit onze bedrijfsvoering moet respect blijken voor milieu, mens, dier en maatschappij. Dat doen we door onze bedrijfsvoering zoveel mogelijk duurzaam te maken.

Stichting De Vrije School Almere maakt haar bedrijfsvoering onder meer duurzaam door;

- Goed werkgeverschap en duurzaam HRM-beleid
- Duurzaam inkoopbeleid
- Gedragsbeïnvloeding en bewustwording bij medewerkers en leerlingen
- Meervoudig of multifunctioneel ruimtegebruik
- Tegengaan van waterverspilling
- Stimuleren van het drinken van kraanwater
- Vermindering afval (papier dossiers vervangen door digitale opslag)
- Energiemanagement (elektraverbruik), energiebesparende maatregelen
- Gedeeltelijke scheiding afval

Voor de toekomst liggen er verbetermogelijkheden bij de energiebesparende maatregelen, het explicieter scheiden van afval en duurzaam bouwen.

Wat doet Stichting De Vrije School Almere op dit moment reeds op het gebied van duurzaamheid?

Energiemanagement

Stichting de Vrije School Almere heeft een contract afgesloten met firma Klimarad op het gebied van energiemanagement. Kortgezegd komt het erop neer dat Klimarad in samenspraak met de installateur ervoor zorgt dat de CV-installaties zo optimaal mogelijk zijn afgesteld en ingeregeld. Te denken valt aan het instellen van de jaarlijkse vakantieschema's, week- en weekendprogramma's etc.

Zonnepanelen en besluit

Voor de aanvang van het vervangen van een gedeelte van het dak van de school door gemeente hebben we de mogelijkheden voor investering in zonnepanelen onderzocht. Uit dit onderzoek blijkt dat de investering versus de terugverdientijd op dit moment niet interessant is voor de school.

In het kalenderjaar 2018 is in het meerjarig onderhoudsplan het vervangen van de huidige lichtbronnen naar LED verlichting geagendeerd. Hier zullen we vervolg aan gaan geven.

Nieuwbouw en renovatie

Uiteraard streeft Stichting De Vrije School Almere bij het eventueel bouwen van een nieuwe school, naar een duurzaam en energieneutraal gebouw.

Mede als gevolg van de overheveling van het buitenonderhoud van gemeente naar schoolbestuur, worden de toekomstige exploitatielasten steeds belangrijker. Het schoolbestuur is immers nu verantwoordelijk voor de totale onderhoudskosten van het gebouw. Naast dat het noodzakelijk is, is het ook wenselijk dat nieuw te bouwen schoolgebouwen duurzaam zijn. Verdere verkenning met de gemeente tot mogelijkheid hiertoe zal naar aanleiding van komende gesprekken mogelijk verder gestalte krijgen.

Binnenklimaat

Een schoolgebouw met een goed binnenklimaat is goed voor het algemeen welbevinden, de gezondheid en de prestaties van haar gebruikers. De huidige schoolgebouwen scoren op dit gebied vaak onvoldoende. Met name de luchtkwaliteit laat te wensen over. Komend jaar zal in het in gebruik genomen noodgebouw een Co2 onderzoek uitgevoerd worden om de kwaliteit van het binnenklimaat te meten. Daarnaast verkennen we de mogelijkheid om aan te sluiten bij een gemeentelijk project 'frisse scholen', waaruit specifieke maatregelen ten aanzien van 'lucht' en 'licht' geformuleerd kunnen worden.

Afvalscheiding

Waar we thuis afvalscheiding tegenwoordig al heel gewoon zijn gaan vinden, is er op school nog een hele wereld te winnen. Veelal wordt het afval in de daarvoor bestemde containers gedeponeerd en het gft-afval deels gescheiden (opnemen ondanks dat het door gemeente niet gescheiden wordt opgehaald?). Papier wordt meestal wel keurig gescheiden in de daarvoor bestemde papierbakken die zich bevinden in alle ruimten en klassen en wordt met een papiercontainer gescheiden aangeleverd.

Door onze filosofie zijn ouders veelal zeer bewust en betrokken in de school op alle fronten van duurzaamheid. Dit wordt door school gestimuleerd en uitgedragen. Dit jaar heeft een inzameling van mobiele telefoons en batterijen plaatsgevonden t.b.v. goede doelen.

Rapportage risicobeheersingssysteem

In deze paragraaf wordt inzicht gegeven in de wijze waarop Stichting De Vrije School Almere de risico's van de organisatie beheerst met de daarbij behorende beheersmaatregelen. Risico's worden gezien als die factoren die het behalen van de doelstellingen kunnen bedreigen.

Het doel voor het in kaart brengen van risico's is;

- Meer en gefundeerd risicobewustzijn bij bestuur en management en team.
- Bewustzijn van de relatie tussen de eigen specifieke schoolsituatie en bedreigende gebeurtenissen om de doelstelling te verwezenlijken.
- Overzicht van calamiteiten en wat preventief gedaan kan worden om de continuïteit te handhaven.
- Overzicht van beheersmaatregelen om de invloed van de belangrijkste risico's te beperken.

Hieronder volgt een aantal risico's met bijbehorende beheersmaatregelen:

Groeirisico

Stichting De Vrije School Almere heeft te maken met een enorme toeloop van kinderen. Deze tendens is landelijk te zien binnen het vrijeschoolonderwijs en blijkt uit de telgegevens die de Vereniging van Vrijescholen op 9 december 2015 heeft gepresenteerd.

Het risico is dat men over onvoldoende huisvesting beschikt om deze kinderen op te vangen.

Naast onvoldoende huisvesting resulteert groei ook in bekostiging die een jaar later wordt uitbetaald door het ministerie. De t-1-systematiek is nadelig voor groeiende scholen en het risico is dat men moet voorfinancieren. Het risico van het voorfinancieren betreft eventuele langlopende verplichtingen (formatie).

Beheersmaatregel:

Het groeirisico kun je beheersen door in gesprek te gaan met de gemeente, eigenaren van omliggende bedrijven/panden en onderzoek te plegen voor eventuele (nieuw)bouw van ruimten. Op dit moment maakt de school gebruik van portocabins. Dit betreft een noodoplossing en is zeker niet toekomstbestendig. Er zal eind september 2018 een visiedocument huisvesting op korte termijn en lange termijn aan de gemeente worden voorgelegd en besproken.

Huisvestingsrisico

Het huisvestingsrisico is een afgeleide van het groeirisico. Dit is een continu aandachtspunt. Urgente onderhoudsmaatregelen zijn inmiddels opgepakt en afgehandeld. Grote risico's zijn ons tot nu toe gelukkig bespaard gebleven. Tijdelijke huisvesting is een zorg waarbij we goed moeten volgen wat ons beschikbaar kan worden gesteld.

Beheersmaatregel:

Anticiperen op ontwikkelingen en actief het onderhoudsplan volgen, dus ieder jaar voldoende doteren en uitvoeren. Leckage dak is uitgevoerd in 2017 door – en voor rekening van de gemeente.

Risico formatieve bezetting

De uitbreiding van leerlingen vraagt formatieve groei. Er is een tekort aan adequaat geschoolde Vrijeschool leerkrachten. Er bestaat hierdoor risico dat wij reguliere leerkrachten moeten aanstellen die tijdens aanstelling bijgeschoold worden.

Beheersmaatregelen:

- Tijdige en uitgebreide vacature uitzetting.
- Financiële ruimte reserveren voor bijscholing reguliere leerkrachten(en hun vervanging).
- Door 2 leer-werk trajecten (betaalde Pabo opleiding) binnen de formatie open te stellen, komen er jaarlijks 2 bevoegde leerkrachten binnen de organisatie beschikbaar voor een vacature invulling.

Ziekteverzuimrisico / werkstress

In 2017 is het ziekteverzuimpercentage gezakt naar de streefwaarde onder 5%: 3,5 %! Dat betekent dat de ingezette beheersmaatregelen weliswaar hun vruchten hebben afgeworpen, maar tevens blijft er een risico bestaan. Dit risico op toename komt voort uit de wet Werk en zekerheid waardoor kortdurende vervanging voor leerkrachten zeer beperkt is geworden. Leerkrachten blijven door het ontbreken van vervanging te lang doorlopen bij kortdurende ziekteklachten, waardoor de kans op toename van klachten en periode verzuim bestaat.

Beheersmaatregelen:

- Het voeren van opvolgesprekken en coaching van leerkrachten
- Het creëren van een open cultuur waarin ruimte is om dingen met elkaar te bespreken en waarin medewerkers zich veilig en gesteund voelen
- Het verder ontwikkelen en implementeren van een actief verzuimbeleid
- Het verder professionaliseren van medewerkers en leidinggevenden
- Betere Arbo-begeleiding
- Eventuele aanpassing van werktijden
- Inzetten van invalpools/krachten.

Samenstelling dagelijkse leiding en bestuur in de aansturing van de school

Op dit moment kent de school een vrijwillig (ouder)bestuur dat het dagelijks bestuur van de school middels een bestuurlijk mandaat heeft overgedragen aan de directeur. Het bestuurlijk mandaat is uitgewerkt in een managementstatuut waarbij de verdeling van taken en bevoegdheden is gebaseerd op een beleidsbepalend bestuursconcept. Het bestuur blijft hiermee formeel eindverantwoordelijk. Het risico van het vrijwilligersbestuur zit bij wisseling of uitval van de vrijwillige leden. Continuïteit en/of de aanwezigheid van voldoende opgebouwde expertise komt dan in het gedrang. Bovendien vraagt de groei van de school om verdere professionalisering van de aansturing van de school met een bijbehorend toezichtkader.

Beheersmaatregelen:

- Onderzoek naar haalbaarheid scheiding tussen uitvoerend bestuur en intern toezicht middels volledige overdracht uitvoerend bestuur aan directie middels functie directeur/bestuurder om continuïteit in uitvoerend bestuur te waarborgen.
- Jaarlijkse evaluatie, jaarlijkse beoordeling directeur, periodieke rapportages doornemen, externe accountant laten plaatsnemen in vergaderingen.
- Samenwerking met vrijescholen in midden Nederland op directieniveau ten einde expertise op het gebied van uitvoerend bestuur c.q. dagelijkse leiding te delen.

Arbeidsconflicten

Ook binnen een relatief klein team kan het voorkomen dat mensen niet goed functioneren. De impact verhoudingsgewijs is bij een klein team groter dan bij een groot team.

Arbeidsconflicten kunnen leiden tot dure ontbindingsprocedures.

Beheersmaatregelen:

- Goed opgebouwde cyclus van deskundigheidbevordering.
- Vaststellen dossieropbouw en procedure ontbinding arbeidscontact bij conflict.
- Beschrijven handelswijze bij arbeidsconflict, waaronder melding bestuur en inschakelen juridische ondersteuning.
- Vaststellen te hanteren dossiervorming om dure ontbindingsprocedures bij arbeidsconflict waar mogelijk te voorkomen.

Geweld en pesten

Pesten en geweld is helaas nog altijd een actueel probleem en is de laatste jaren diverse keren in het nieuws geweest door trieste en schokkende voorvallen. Dit risico is uiteraard ook bij Vrijeschool Almere aan de orde en kan tot imagoschade leiden en uiteindelijk invloed hebben op de instroom van kinderen.

Beheersmaatregelen:

- Werken aan een goed sociaal-emotioneel klimaat.
- Opstellen van protocollen, periodieke gesprekken met ouders en problemen in de klas onder de gezamenlijke aandacht brengen (samenwerking school-ouders).

A8 Kengetallen en grafieken

Kengetallen	Signaleringsgrens PO	Streefwaarde	2013	2014	2015	2016	2017
Financiële kengetallen							
Liquiditeit (current ratio)	< 0,75		1,93	2,19	1,74	1,69	2,32
Solvabiliteit 1	< 30%		30%	41%	40%	46%	55%
Solvabiliteit 2	< 30%		33%	58%	68%	63%	72%
Rentabiliteit	3 jaar negatief		-10%	6%	-1%	3%	5%
Weerstandvermogen	< 5%		4%	5%	1%	3%	7%

Toelichting

Liquiditeit (current ratio): vlottende activa / kortlopende schulden

Geeft aan in welke mate de instelling aan haar verplichtingen op korte termijn kan voldoen.

Solvabiliteit 1: eigen vermogen / totaal passiva

Geeft aan op welke wijze de bezittingen, op de actiefzijde van de balans, zijn gefinancierd.

Solvabiliteit 2: (eigen vermogen + voorzieningen) / totaal passiva

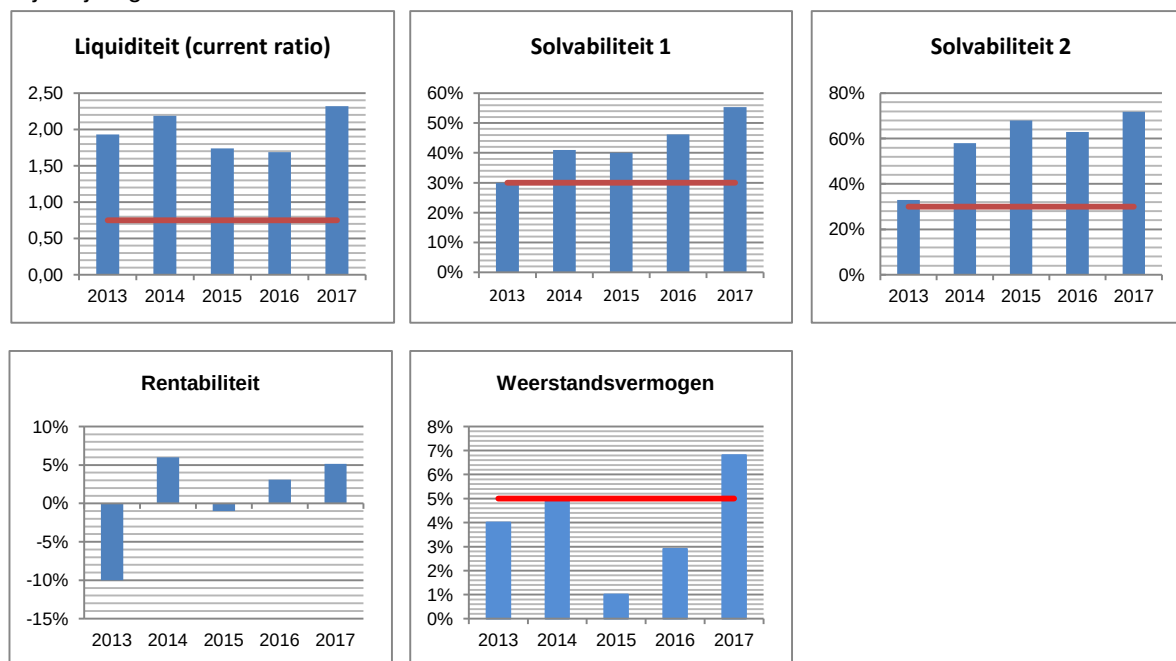
Geeft aan op welke wijze de bezittingen, op de actiefzijde van de balans, zijn gefinancierd.

Rentabiliteit: resultaat / totale baten

Geeft aan welk deel van de totale baten over blijft na aftrek van de lasten.

Weerstandvermogen: (eigen vermogen -/- materiële vaste activa) / Rijksbijdragen OCW

Is de verhouding tussen het eigen vermogen minus de materiële vaste activa en de omvang van de Rijksbijdragen.

Kengetallen en grafieken vervolg

Kengetallen	Signaleringsgrens PO	Streefwaarde	2013	2014	2015	2016	2017
Ratio's							
Personele lasten / Rijksbijdrage	>= 95%		88%	89%	92%	89%	87%
Personele lasten / Totale baten	>= 90%		78%	79%	85%	81%	78%
Eigen vermogen / Totale baten	-		10%	14%	11%	13%	16%
Personele lasten / Totale lasten	-		85%	84%	84%	84%	82%

Toelichting

Personele lasten / Rijksbijdrage

Geeft aan in hoeverre een instelling de gelden van het Rijk aanwendt voor personele lasten.

Personele lasten / Totale baten

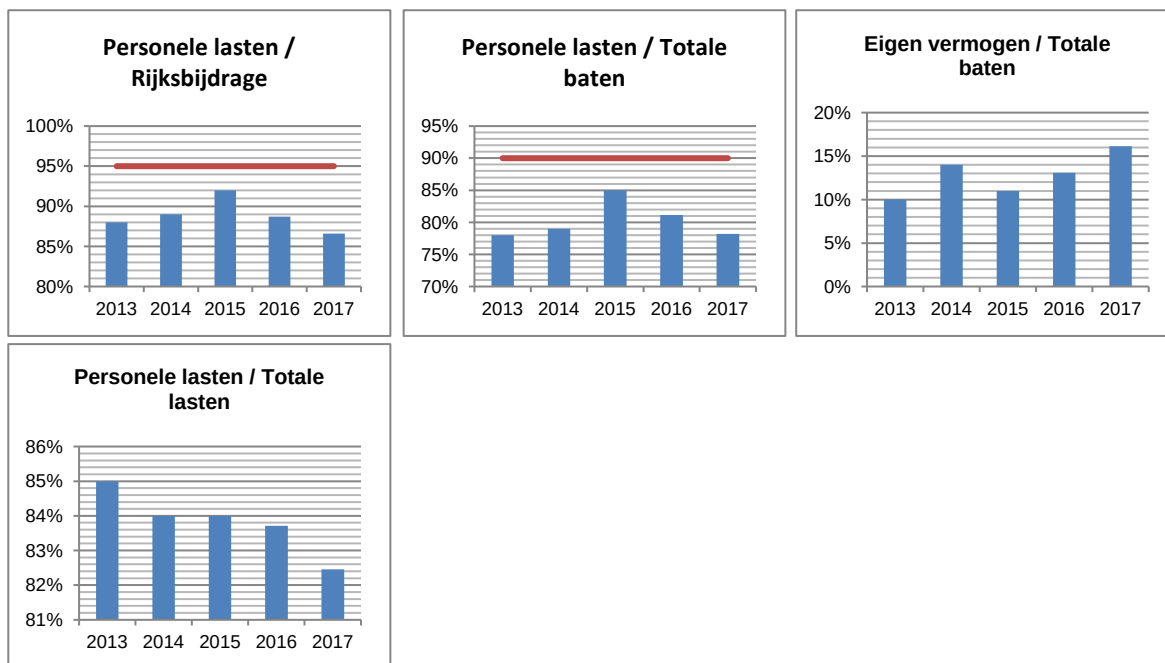
Geeft aan in hoeverre een instelling de totale inkomsten aanwendt voor personele lasten.

Eigen vermogen / Totale baten

Deze ratio geeft een indicatie van het risicomanagement bij de instelling.

Personele lasten / Totale lasten

Geeft aan hoeveel de instelling uitgeeft aan personele lasten. Dit is met name trendmatig een belangrijk signaal.

A9 Instellingsgegevens

Algemene gegevens

Bestuursnummer : 62584
Naam instelling : Stichting De Vrije School Almere

Adres : Lierstraat 7
Postcode : 1312 JZ
Plaats : Almere
Telefoon : 036-5363147
E-mailadres : info@vrijeschol-almere.nl
Website : www.vrijeschool-almere.nl

Contactpersoon : Mw. M. Bijsterveld
Telefoon : 036-5363147

BRIN-nummer
06RM : Vrije School Almere

Stichting De Vrije School Almere

Jaarrekening 2017

B Jaarrekening 2017

B1 Grondslagen

Algemeen

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen van Titel 9 Boek 2 BW en de stellige uitspraken van de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving, die uitgegeven zijn door de Raad voor de Jaarverslaggeving waaronder Richtlijn 660 Onderwijsinstellingen. Deze bepalingen zijn van toepassing op grond van de Regeling Jaarverslaggeving Onderwijs.

Activa en verplichtingen worden in het algemeen gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs of de actuele waarde. Indien geen specifieke waarderingsgrondslag is vermeld vindt waardering plaats tegen de verkrijgingsprijs.

Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben. Winsten worden slechts opgenomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verplichtingen en mogelijke verliezen die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Continuïteit

De in de onderhavige jaarrekening gehanteerde grondslagen van waardering en resultaatbepaling zijn gebaseerd op de veronderstelling van continuïteit van de stichting.

Activiteiten

Stichting De Vrije School Almere voert het bevoegd gezag over één Vrije School in het primair basisonderwijs, gevestigd in Almere.

Vergelijkende cijfers

De cijfers van 2016 zijn waar nodig, geherrubriceerd teneinde vergelijking met de cijfers van 2017 mogelijk te maken.

Vergelijking met voorgaand jaar

De gehanteerde grondslagen van waardering en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd ten opzichte van het voorgaande jaar.

Schattingen

Om de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening te kunnen toepassen, is het nodig dat de leiding van de instelling zich over verschillende zaken een oordeel vormt en dat de leiding schattingen maakt die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen.

Indien het voor het geven van het in art. 2:362 lid 1 BW vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de betreffende jaarrekeningposten.

Grondslagen voor de waardering van activa en passiva

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en indien van toepassing met bijzondere waardeverminderingen. De afschrijvingen worden gebaseerd op de verwachte economische levensduur en worden berekend op basis van een vast percentage van de verkrijgingsprijs, rekening houdend met een eventuele restwaarde. Er wordt afgeschreven vanaf het moment van ingebruikname van het materieel vast actief. Over terreinen en vastgoedbeleggingen wordt niet afgeschreven. De gehanteerde activeringsgrens bedraagt € 500.

Onderhoudskosten worden rechtstreeks verantwoord in de staat van baten en lasten.

Investeringsubsidies

Subsidies op investeringen worden in mindering gebracht op de verkrijgingsprijs van de activa waarop de subsidies betrekking hebben.

Financiële vaste activa

De leningen en vorderingen worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs, welke gelijk is aan de nominale waarde, onder aftrek van noodzakelijk geachte voorzieningen.

Bijzondere waardevermindering van vaste activa

De stichting beoordeelt op iedere balansdatum of er aanwijzingen zijn dat een vast actief aan een bijzondere waardevermindering onderhevig kan zijn. Indien dergelijke indicaties aanwezig zijn, wordt de realiseerbare waarde van het actief vastgesteld. Indien het niet mogelijk is de realiseerbare waarde voor het individuele actief te bepalen, wordt de realiseerbare waarde bepaald van de kasstroomgenererende eenheid waartoe het actief behoort. Van een bijzondere waardevermindering is sprake als de boekwaarde van een actief hoger is dan de realiseerbare waarde; de realiseerbare waarde is de hoogste van de opbrengstwaarde en de bedrijfswaarde. Een bijzonder waarde-verminderingsverlies wordt direct als een last verwerkt in de winst- en verliesrekening. Indien wordt vastgesteld dat een bijzondere waardevermindering die in het verleden verantwoord is, niet meer bestaat of is afgenomen, dan wordt de toegenomen boekwaarde van de desbetreffende activa niet hoger gesteld dan de boekwaarde die bepaald zou zijn indien geen bijzondere waardevermindering voor het actief zou zijn verantwoord.

Vorderingen

De vorderingen worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. De reële waarde en geamortiseerde kostprijs zijn gelijk aan de nominale waarde. Noodzakelijk geachte voorzieningen voor mogelijke verliezen als gevolg van oninbaarheid worden in mindering gebracht. Deze voorzieningen worden bepaald op basis van individuele beoordeling van de vorderingen.

Effecten

De ter beurze genoteerde aandelen en obligaties behoren tot een handelsportefeuille en worden gewaardeerd op de beurswaarde per balansdatum, waarbij zowel ongerealiseerde als gerealiseerde waardeveranderingen direct in de winst- en verliesrekening worden verantwoord.

Liquide middelen

De liquide middelen zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde. Indien middelen niet ter vrije beschikking staan, dan wordt hiermee bij de waardering rekening gehouden. Eventuele rekening-courantschulden bij banken zijn opgenomen onder de schulden aan kredietinstellingen onder de kortlopende schulden.

Algemene Reserve

Deze post betreft de niet-gebonden reserve die voortkomt uit de door (semi-)overheidsinstellingen gefinancierde activiteiten.

De algemene reserve vormt een buffer ter waarborging van de continuïteit van de stichting. Deze wordt opgebouwd uit de resultaatbestemming van overschotten welke ontstaan uit het verschil tussen de gerealiseerde baten en de werkelijk gemaakte lasten. In geval van een tekort wordt dit resultaat ten laste van de algemene reserve gebracht.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gevormd voor in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen die op de balansdatum bestaan, waarbij het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen noodzakelijk is en waarvan de omvang op betrouwbare wijze is te schatten.

De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichtingen per balansdatum af te wikkelen. De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichtingen af te wikkelen, tenzij anders vermeld.

Voorziening ambtsjubileum

Op basis van Richtlijn 271 van de Raad van de Jaarverslaggeving is een voorziening opgenomen voor verplichtingen uit hoofde van toekomstige uitkeringen bij ambtsjubilea voor personeelsleden.

Voor op balansdatum bestaande verplichtingen uit hoofde van ambtsjubilea is een voorziening gevormd. De voorziening is opgenomen tegen de contante waarde van de verwachte uitkeringen gedurende het dienstverband en is afhankelijk van de ingeschatte blijfkans en gemiddeld salarisstijging. Betaalde bedragen inzake jubileum worden ten laste van deze voorziening gebracht.

Bij het contant maken is een rente van 1% als disconteringsvoet gehanteerd.

Onderhoudsvoorziening

Deze voorziening wordt gevormd ter dekking van groot planmatig onderhoud. Dagelijks onderhoud wordt rechtstreeks ten laste van de exploitatierekening gebracht. De meerjarenonderhoudsvoorziening is gevormd op basis van eigen dotaties en verminderd met uitgaven voor groot onderhoud.

Schulden

Opgenomen leningen en schulden worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs.

Grondslagen voor de bepaling van de exploitatierekening

Baten

Onder baten wordt verstaan de van overheidswege ontvangen (normatieve) bijdrage OCW, overige OCW subsidies en overige overheidsbijdragen, alsmede de van derden ontvangen overige bijdragen. De baten worden toegerekend aan het boekjaar waarop deze betrekking hebben.

Opbrengsten van diensten worden opgenomen naar rato van de mate waarin de diensten zijn verricht, gebaseerd op de tot balansdatum in het kader van de dienstverlening gemaakte kosten in verhouding tot de geschatte kosten van de totaal te verrichten dienstverlening.

Personele lasten

Onder de personele lasten worden de lasten opgenomen van de personeelsleden die in dienst zijn van de rechtspersoon, alsmede de overige personele lasten die betrekking hebben op onder andere het inhuren van extra personeel, scholingskosten en bedrijfsgezondheidszorg.

Pensioenen

De onderwijsinstelling heeft haar pensioenregeling ondergebracht bij bedrijfstakpensioenfonds ABP. De pensioenverplichtingen uit de regeling worden gewaardeerd volgens de 'verplichting aan de pensioenuitvoerder benadering'. In deze benadering wordt de aan de pensioenuitvoerder te betalen premie als last in de winst- en verliesrekening verantwoord.

Voor bestaande verplichtingen (anders dan de te betalen premies) jegens de pensioenuitvoerder en/of werknemers wordt een voorziening opgenomen (indien relevant).

Ultimo 2017 en 2016 waren er voor de stichting geen pensioenvorderingen en geen verplichtingen naast de betaling van de jaarlijkse aan de pensioenuitvoerder verschuldigde premie. Ultimo 2016 was de beleidsdekkingsgraad van het ABP 91,7%. De beleidsdekkingsgraad eind 2017 is 101,5%. De overheid eist een beleidsdekkingsgraad van 104,2% of hoger. Hiermee voldoet de beleidsdekkingsgraad niet aan de minimale vereisten van de toezichthouder.

Afschrijvingen

Materiële vaste activa worden vanaf het moment van ingebruikneming afgeschreven over de verwachte toekomstige gebruiksduur van het actief. Indien een schattingswijziging plaatsvindt van de toekomstige gebruiksduur, dan worden de toekomstige afschrijvingen aangepast. Boekwinsten en -verliezen uit de incidentele verkoop van materiële vaste activa zijn begrepen onder de afschrijvingen.

Lasten

De lasten worden bepaald met inachtneming van de hiervoor reeds vermelde grondslagen van waardering en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben.

Financiële baten en lasten

De financiële baten en lasten betreffen de op de verslagperiode betrekking hebbende ontvangen en betaalde rente-ontvangsten en -uitgaven van uitgegeven en ontvangen leningen en overige kredietfaciliteiten.

Grondslagen voor het kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit de liquide middelen met uitzondering van deposito's met een looptijd langer dan drie maanden.

Ontvangen en betaalde interest zijn opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten

Transacties waarbij geen ruil van geldmiddelen plaatsvindt, waaronder financiële leasing, worden niet in het kasstroomoverzicht opgenomen. De betaling van de leasetermijnen uit hoofde van het financiële leasecontract wordt voor het gedeelte dat betrekking heeft op de aflossing als een uitgave uit financieringsactiviteiten aangemerkt en voor het gedeelte dat betrekking heeft op de interest als een uitgave uit operationele activiteiten.

B2 Balans per 31 december 2017

1	Activa	31 december 2017	31 december 2016
	Vaste activa		
1.2	<u>Materiële vaste activa</u>		
1.2.1	Gebouwen en terreinen	15.490	14.270
1.2.2	Inventaris en apparatuur	154.480	139.460
1.2.3	Andere vaste bedrijfsmiddelen	24.380	16.930
1.2	Materiële vaste activa	194.350	170.660
1.3	<u>Financiële vaste activa</u>		
1.3.6	Effecten	2.400	2.400
1.3	Financiële vaste activa	2.400	2.400
	Totaal vaste activa	196.750	173.060
	Vlottende activa		
1.5	<u>Vorderingen</u>		
1.5.1	Debiteuren	1.000	80
1.5.2	Ministerie OCW	87.710	76.520
1.5.7	Overige vorderingen	54.420	-
1.5.8	Overlopende activa	10.830	35.430
1.5	Vorderingen	153.960	112.030
1.7	<u>Liquide middelen</u>		
1.7.1	Kassen	570	1.090
1.7.2	Banken	216.480	177.420
1.7	Liquide middelen	217.050	178.510
	Totaal vlottende activa	371.010	290.540
	Totaal activa	567.760	463.600

2 Passiva		31 december 2017	31 december 2016
2.1	<u>Eigen vermogen</u>		
2.1.1	Algemene Reserve	314.000	214.080
2.1	Eigen vermogen	314.000	214.080
2.2	<u>Voorzieningen</u>		
2.2.1	Personeelsvoorzieningen	7.150	9.920
2.2.3	Overige voorzieningen	86.690	67.660
2.2	Voorzieningen	93.840	77.580
2.4	<u>Kortlopende schulden</u>		
2.4.3	Crediteuren	29.100	28.470
2.4.7	Belastingen en premies soc.verz.	58.350	58.690
2.4.8	Schulden terzake pensioenen	15.520	13.090
2.4.9	Overige kortlopende schulden	9.320	21.260
2.4.10	Overlopende passiva	47.630	50.430
2.4	Kortlopende schulden	159.920	171.940
Totaal passiva		567.760	463.600

B3 Exploitatierekening over 2017

	Realisatie 2017	Begroting 2017	Realisatie 2016
3 <u>Baten</u>			
3.1 Rijksbijdragen OCW	1.757.480	1.652.820	1.495.690
3.2 Overige overheidsbijdragen en -subsidies	50.770	51.650	37.650
3.5 Overige baten	137.730	86.000	102.280
Totaal baten	1.945.980	1.790.470	1.635.620
4 <u>Lasten</u>			
4.1 Personeelslasten	1.522.180	1.531.110	1.326.950
4.2 Afschrijvingen	23.760	22.740	20.850
4.3 Huisvestingslasten	94.020	85.350	78.360
4.4 Overige lasten	205.220	147.620	157.940
Totaal lasten	1.845.180	1.786.820	1.584.100
Saldo baten en lasten	100.800	3.650	51.520
5 <u>Financiële baten en lasten</u>			
5.1 Financiële baten	50	1.000	140
5.5 Financiële lasten	930	750	1.010
Saldo financiële baten en lasten	880-	250	870-
Totaal resultaat	99.920	3.900	50.650

B4 Kasstroomoverzicht 2017

	Ref.	2017	2016
Kasstroom uit operationele activiteiten			
Saldo baten en lasten		100.800	51.520
<i>Aanpassingen voor:</i>			
- Afschrijvingen	4.2	23.760	20.850
- Mutaties voorzieningen	2.2	16.260	18.450-
<i>Veranderingen in vlottende middelen:</i>			
- Vorderingen (-/-)	1.5	41.930-	20.120-
- Kortlopende schulden	2.4	12.040-	22.860
Totaal kasstroom uit bedrijfsoperaties		86.850	56.660
- Ontvangen interest	5.1	50	140
- Betaalde interest (-/-)	5.5	930	1.010
		880-	870-
<u>Totaal kasstroom uit operationele activiteiten</u>		85.970	55.790
Kasstroom uit investeringsactiviteiten			
(Des)investerings materiële vaste activa (-/-)	1.2	47.430-	44.150-
<u>Totaal kasstroom uit investeringsactiviteiten</u>		47.430-	44.150-
<u>Mutatie liquide middelen</u>		38.540	11.640
Beginstand liquide middelen	1.7	178.510	166.870
Mutatie liquide middelen	1.7	38.540	11.640
Eindstand liquide middelen		217.050	178.510

B5 Toelichting op de balans per 31 december 2017

1 Activa

1.2 Materiële vaste activa

	Afschrijvings- jaren	Aanschaf- prijs	Afschrijvingen cumulatief	Boekwaarde	Mutaties 2017			Aanschaf- prijs	Afschrijving cumulatief	Boekwaarde
					Investerings	Des- investeringen	Afschrijvingen			
		1-1-2017	1-1-2017	1-1-2017				31-12-2017	31-12-2017	31-12-2017
1.2.1 <u>Gebouwen en terreinen</u>										
1.2.1.1 Gebouwen	30	3.340	600	2.740	2.540	-	500	5.880	1.100	4.780
1.2.1.2 Gebouwdelen/verbouwingen	30	20.000	8.470	11.530	-	-	820	20.000	9.290	10.710
1.2.1 Totaal Gebouwen en terreinen		23.340	9.070	14.270	2.540	-	1.320	25.880	10.390	15.490
1.2.2 <u>Inventaris en apparatuur</u>										
1.2.2.1 Kantoormeubilair	30	5.600	1.510	4.090	1.080	-	170	6.680	1.680	5.000
1.2.2.2 Schoolmeubilair	20	119.230	29.630	89.600	18.470	-	5.410	137.700	35.040	102.660
1.2.2.3 Inventaris en apparatuur	10	48.330	22.830	25.500	12.800	-	4.300	61.130	27.130	34.000
1.2.2.4 ICT	5	43.140	22.870	20.270	920	-	8.370	44.060	31.240	12.820
1.2.2 Totaal Inventaris en apparatuur		216.300	76.840	139.460	33.270	-	18.250	249.570	95.090	154.480
1.2.3 <u>Andere vaste bedrijfsmiddelen</u>										
1.2.3.2 Leer- hulpmiddelen	8	33.690	16.760	16.930	11.620	-	4.170	45.310	20.930	24.380
1.2.3 Totaal andere vaste bedrijfsmiddelen		33.690	16.760	16.930	11.620	-	4.170	45.310	20.930	24.380
Totaal materiële vaste activa		273.330	102.670	170.660	47.430	-	23.740	320.760	126.410	194.350

1.3 Financiële vaste activa

		Mutaties 2017		
		Stand per 1-1-2017	Mutaties bij	Mutaties af
				Stand per 31-12-2017
1.3.6	Effecten	2.400	-	-
		2.400	-	-
				2.400

De effecten (obligaties) worden gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs.
De beurswaarde van de effecten (obligaties) bedraagt per 31 december 2017 € 2.400.

1.5 Vorderingen

		31 december 2017	31 december 2016
1.5.1	Debiteuren	1.000	80
	Te vorderen personele bekostiging	83.050	72.880
	Te vorderen prestatiebox	4.660	3.640
1.5.2	Ministerie van OCW	87.710	76.520
	Overige vorderingen	54.420	-
1.5.7	Overige vorderingen	54.420	-
	Overlopende activa	50	30.720
	Vooruitbetaalde kosten	10.780	4.710
1.5.8	Overlopende activa	10.830	35.430
	Totaal vorderingen	153.960	112.030

1.7 Liquide middelen

		31 december 2017	31 december 2016
1.7.1	Kassen	570	1.090
1.7.2	Banken	216.480	177.420
	Totaal liquide middelen	217.050	178.510

De liquide middelen staan ter vrije beschikking van de onderwijsinstelling.

2	Passiva					
2.1	Eigen vermogen		Mutaties 2017			
		Stand per 1-1-2017	Bestemming resultaat	Overige mutaties	Stand per 31-12-2017	
2.1.1	Algemene Reserve	214.080	99.920	-	314.000	
	Totaal eigen vermogen	214.080	99.920	-	314.000	
2.2	Voorzieningen		Mutaties 2017			
		Stand per 1-1-2017	Dotaties	Onttrekkingen	Vrijval	Stand per 31-12-2017
2.2.1	Personeelsvoorzieningen					
	Voorziening jubilea	9.920	1.060	3.830	-	7.150
2.2.3	Overige voorzieningen					
	Onderhoudsvoorziening	67.660	22.500	3.470	-	86.690
	Totaal voorzieningen	77.580	23.560	7.300	-	93.840
			Onderverdeling saldo per 31-12-2017			Stand per 31-12-2017
			< 1 jaar > 1 jaar			
2.2.1	Personeelsvoorzieningen					
	Voorziening jubilea		-	7.150		7.150
2.2.3	Overige voorzieningen					-
	Onderhoudsvoorziening		28.000	58.690		86.690
	Totaal		28.000	65.840		93.840
2.4	Kortlopende schulden	31 december 2017		31 december 2016		
2.4.3	Crediteuren	29.100		28.470		
	Afdr. / inh. loonheffing	50.620		50.660		
	Afdr. / inh. Participatiefonds	3.380		3.080		
	Afdr. / inh. Vervangingsfonds	4.350		4.950		
2.4.7	Belastingen en premies soc.verz.	58.350		58.690		
	Afdr. / inh. ABP	13.030		10.970		
	Afdr. / inh. FPU	2.250		1.900		
	Afdr. / inh. IP/BW	240		220		
2.4.8	Schulden terzake pensioenen	15.520		13.090		
	Overige kortlopende schulden	5.180		21.090		
	Netto salarissen	4.140		170		
2.4.9	Overige kortlopende schulden	9.320		21.260		
	Overlopende passiva	-		7.260		
	Te betalen vakantie-uitkering	47.630		43.170		
2.4.10	Overlopende passiva	47.630		50.430		
	Totaal kortlopende schulden	159.920		171.940		
De kortlopende schulden hebben allen per einde 2017 en 2016 een looptijd korter dan een jaar.						

Model G

G1 Subsidies zonder verrekeningsclausule

Omschrijving toewijzing	Toewijzing		Bedrag toewijzing	Ontvangen t/m 2017	De prestatie ultimo 2017 conform subsidiebeschikking	
	Kenmerk	Datum			Geheel afgerond	Niet geheel afgerond
Lerarenbeurs voor scholing en zij-instromers 2009- 2017	DL/B/110284		€	€		
			7.256	7.256	☐	☒
			7.256	7.256		

B6 Niet in de balans opgenomen verplichtingen (passief)/niet uit de balans bijkende rechten (actief)

Financiële verplichting

Met Grenke Finance B.V. is een leasecontract afgesloten voor kopieerapparaten. Dit contract is aangegaan op 1 juli 2016 en vervalt op 1 juli 2021. De huur bedraagt € 211,75 inclusief btw per maand.

Duurzame inzetbaarheid

In de CAO PO 2014-2015 zijn afspraken gemaakt over de duurzame inzetbaarheid (hoofdstuk 8A) en is de BAPO-regeling vervallen. De CAO-regelingen betreffende de duurzame inzetbaarheid, geven medewerkers recht op een basisbudget van 40 uur. Daarnaast is vanaf 57 jaar het sparen van ouderenverlof mogelijk en is er sprake van een overgangsregeling BAPO voor medewerkers vanaf 56 jaar. Uit inventarisatie blijkt dat er geen medewerkers gebruik maken van sparen met betrekking tot duurzame inzetbaarheid.

B7 Toelichting op de exploitatierekening over 2017

3 Baten

	Realisatie 2017	Begroting 2017	Realisatie 2016
3.1 Rijksbijdragen OCW			
3.1.1 Rijksbijdragen OCW	1.735.730	1.635.040	1.466.950
3.1.4 Ontvangen doorbetalingen Rijksbijdragen SWV	21.750	17.780	28.740
Rijksbijdragen OCW	1.757.480	1.652.820	1.495.690
<i>Uitsplitsing</i>	-	-	-
3.1.1 Rijksbijdragen OCW			
Personele bekostiging	1.107.070	1.083.280	967.970
Personele groei	151.890	100.000	86.000
Personeel & Arbeidsmarktbeleid	165.810	163.250	148.710
Materiële instandhouding	242.360	242.380	213.010
Prestatiebox	47.800	46.130	29.660
Aanvullende bekostiging buitenonderhoud	-	-	1.230
Lerarenbeurs	7.260	-	7.060
Overig	13.540	-	13.310
	1.735.730	1.635.040	1.466.950
3.2 Overige overheidsbijdragen en -subsidies	Realisatie 2017	Begroting 2017	Realisatie 2016
3.2.1 Gemeentelijke bijdragen	50.770	51.650	37.650
Overige overheidsbijdragen en -subsidies	50.770	51.650	37.650
3.5 Overige baten	Realisatie 2017	Begroting 2017	Realisatie 2016
3.5.1 Verhuur	4.670	3.000	3.400
3.5.5 Ouderbijdragen	93.250	80.000	82.890
3.5.6 Overige	39.810	3.000	15.990
Overige baten	137.730	86.000	102.280

4 Lasten			
4.1 Personeelslasten	Realisatie 2017	Begroting 2017	Realisatie 2016
4.1.1 Lonen en salarissen	1.464.950	1.448.760	1.295.810
4.1.2 Overige personele lasten	60.910	82.350	80.310
4.1.3 Af: uitkeringen	3.680-	-	49.170-
Personeelslasten	1.522.180	1.531.110	1.326.950
<i>Uitsplitsing</i>	-	-	-
4.1.1 Lonen en salarissen			
Brutolonen en salarissen	1.087.010	1.067.210	971.110
Sociale lasten	237.550	241.520	218.900
Pensioenpremies	140.390	140.030	105.800
	1.464.950	1.448.760	1.295.810
4.1.2 Overige personele lasten			
Reiskosten (woon- werkverkeer)	11.130	7.350	8.420
Dienstreizen	1.240	-	250
Gratificaties	4.530	-	350
Personeel niet in loondienst	16.870	30.000	49.150
Vrijwilligersvergoeding	600	3.500	1.500
Onderzoeken/begeleidingsdienst	-	5.000	790
Dotatie personele voorzieningen	1.060	-	570
Scholing	18.950	20.000	14.050
Personeels- en arbeidsmarktbeleid	-	500	30
Arbo-dienstverlening	1.680	6.000	4.660
Overige	4.850	10.000	540
	60.910	82.350	80.310
Er heeft bezoldiging plaatsgevonden conform artikel 383 lid 1 BW. Voor een specificatie van het bedrag zie bijlage B11.			
<i>Gemiddeld aantal FTE's</i>	2017		2016
- Directie	1,37		1,26
- Onderwijzend Personeel	16,74		16,57
- Onderwijs Ondersteunend Personeel	5,79		4,24
	23,90		22,07
4.2 Afschrijvingen	Realisatie 2017	Begroting 2017	Realisatie 2016
4.2.2 Gebouwen	1.330	1.160	1.160
4.2.3 Inventaris en apparatuur	18.260	17.960	16.550
4.2.5 Leermiddelen	4.170	3.620	3.140
Afschrijvingen	23.760	22.740	20.850

4.3 Huisvestingslasten	Realisatie 2017	Begroting 2017	Realisatie 2016
4.3.1 Huur	21.880	19.200	15.440
4.3.3 Onderhoud	4.840	3.600	2.760
4.3.4 Energie en water	12.930	15.000	14.010
4.3.5 Schoonmaakkosten	18.670	17.500	12.470
4.3.6 Heffingen	4.300	2.550	5.060
4.3.7 Dotatie onderhoudsvoorzieningen	22.500	22.500	22.500
4.3.8 Overige huisvestingslasten	8.900	5.000	6.120
Huisvestingslasten	94.020	85.350	78.360
4.4 Overige lasten	Realisatie 2017	Begroting 2017	Realisatie 2016
4.4.1 Administratie en beheerslasten	66.530	39.920	60.030
4.4.2 Inventaris en apparatuur	17.550	14.300	15.900
4.4.4 Overige	121.140	93.400	82.010
Overige lasten	205.220	147.620	157.940
<i>Uitsplitsing</i>			
<u>4.4.1 Administratie en beheerslasten</u>			
Administratie- en advieskosten	24.600	18.070	20.470
Accountantskosten *	2.300	2.300	2.200
Kantoorbenodigdheden	580	1.000	270
Reis- en verblijfkosten	1.060	500	390
Telefoonkosten	1.230	1.500	1.220
Portokosten	40	750	370
Overige beheerslasten	36.720	15.800	35.110
	66.530	39.920	60.030
* <i>Specificatie honorarium accountant</i>			
- onderzoek jaarrekening	2.300	2.300	2.350
Accountantskosten	2.300	2.300	2.350
<u>4.4.2 Inventaris en apparatuur</u>			
Inventaris en apparatuur	4.710	2.000	5.430
ICT-verbruikskosten	300	3.300	200
ICT-licenties	12.540	9.000	10.270
	17.550	14.300	15.900

	Realisatie 2017	Begroting 2017	Realisatie 2016
4.4.4 Overige			
Wervingskosten	-	200	-
Representatiekosten	5.000	2.000	4.470
Schoolse activiteiten	5.240	1.000	230
Muziek/Toneel/Jaarfeest	4.620	1.500	4.700
Voeding kleuterklassen	3.700	1.500	3.640
Klassenbudget	3.490	3.300	1.910
Buitenschoolse activiteiten	310	4.000	2.510
PR/Schoolkrant	4.480	900	730
Verzekeringen	1.520	1.800	1.410
Abonnementen	7.250	7.500	5.400
Medezeggenschapsraad	1.060	1.500	480
Verbruiksmateriaal onderwijs	42.980	36.000	29.120
Handwerk materiaal	1.910	3.500	890
Handenarbeid	1.400	2.000	380
Euritmie	25.980	18.000	15.890
IB/RT Materiaal	50	200	770
Kopieerkosten	12.150	8.500	9.480
	121.140	93.400	82.010
5.1 Financiële baten			
Rentebaten	50	1.000	140
Financiële baten	50	1.000	140
5.5 Financiële lasten			
Rente- en bankkosten	930	750	1.010
Financiële lasten	930	750	1.010

B8 (Voorstel) bestemming van het exploitatiesaldo

Het exploitatieresultaat over het jaar 2017 bedraagt € 99.920 positief.

Het bestuur heeft besloten het exploitatieresultaat toe te voegen aan de Algemene Reserve

	Stand 1-1-2017	Bestemming resultaat	Overige mutaties	Stand 31-12-2017
Algemene Reserve	214.080	99.920	-	314.000
	214.080	99.920	-	314.000

B9 Gebeurtenissen na balansdatum

Er hebben zich geen gebeurtenissen na balansdatum voorgedaan die aanleiding geven hier te worden vermeld.

B10 Overzicht verbonden partijen

Er is géén sprake van verbonden partijen.

C Overige gegevens

C1 Controleverklaring

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJK ACCOUNTANT

Aan het bestuur van Stichting 'De Vrije School Almere'

A. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2017

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2017 van Stichting 'De Vrije School Almere' te Almere gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- geeft de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting 'De Vrije School Almere' op 31 december 2017 en van het resultaat over 2017 in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs;
- zijn de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2017 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in paragraaf 2.3.1 Referentiekader van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2017.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2017;
2. de exploitatierekening over 2017; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden en het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2017 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting 'De Vrije School Almere', zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

B. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- het bestuursverslag;
- de overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en paragraaf 2.2.2 Bestuursverslag van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2017 is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Regeling jaarverslaggeving onderwijs, paragraaf 2.2.2 Bestuursverslag van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2017 en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en de overige OCW wet- en regelgeving.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening, in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs. Het bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen. In dit kader is het bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de onderwijsinstelling in staat is om haar activiteiten in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemde verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de onderwijsinstelling te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderwijsinstelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten toelichten in de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de onderwijsinstelling.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht, dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fouten of fraude en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2017, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen.

Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, dan wel het niet rechtmatig tot stand komen van baten en lasten alsmede de balansmutaties, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de onderwijsinstelling;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderwijsinstelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een onderwijsinstelling haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Wij communiceren met het bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Enschede, 30 april 2018

Ten Kate Huizinga Accountants + Belastingadviseurs N.V.

G.J.H. Oude Voshaar RA